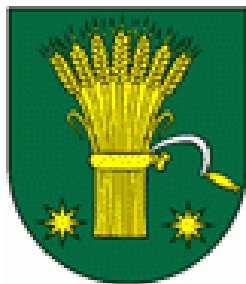

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ŠANDAL
NA OBDOBIE 2015 - 2023**

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šandal na obdobie 2015 - 2023
Územné vymedzenie :	Prešovský kraj, okres Stropkov, obec Šandal
Dátum schválenia PHSR:	
Obdobie platnosti:	2015 - 2023
Verzia	1.0

1	ÚVOD	5
1.1	Obsah dokumentu	5
1.2	Súlad s východiskovými koncepcnými dokumentmi	7
2	ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O OBCI	10
2.1	História obce	10
2.2	Geografická poloha	10
2.3	Prírodné pomery	11
2.4	Krajinná štruktúra	13
3	ANALYTICKÁ ČASŤ	15
3.1	Analýza vnútorného prostredia	15
3.1.1	Demografia	15
3.1.2	Bývanie	18
3.1.3	Trh práce a nezamestnanosť	19
3.1.4	Občianska a technická vybavenosť	22
3.1.4.1	Občianska vybavenosť	22
3.1.4.1.1	Vzdelávanie	22
3.1.4.1.2	Šport, športové zariadenia turistika	22
3.1.4.1.3	Zdravotníctvo	22
3.1.4.1.4	Sociálne služby	22
3.1.4.1.5	Cestovný ruch a rekreácia	22
3.1.4.1.6	Kultúra (kultúrne inštitúcie a kultúrne pamiatky)	22
3.1.4.2	Technická infraštruktúra	23
3.1.4.2.1	Cestná sieť a dopravné systémy	23
3.1.4.2.2	Vodné hospodárstvo a kanalizácia	23
3.1.4.2.3	Energetické hospodárstvo	23
3.1.4.2.4	Telekomunikácie	24
3.1.4.2.5	Odpadové hospodárstvo	24
3.1.4.3	Štandardy minimálnej vybavenosti obce	25
3.2	Zhodnotenie súčasného stavu územia - SWOT analýza	26
3.3	Analýza vonkajšieho prostredia	30
3.4	Identifikácia potrieb, východísk a možných riešení	34
4	STRATEGICKÁ ČASŤ	36
5	PROGRAMOVÁ ČASŤ	37

5.1	Špecifikácia a popis opatrení.....	38
5.2	Projektové zámery.....	43
5.3	Projektové zámery so spracovanou štúdiou / projektovou dokumentáciou / vydanými povoleniami	44
5.4	Merateľné ukazovatele	48
6	REALIZAČNÁ ČASŤ	50
6.1	Popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR obce, inštitucionálne a organizačné zabezpečenia realizácie	50
6.2	Komunikačná stratégia a koordinácia	50
6.3	Systém monitorovania a hodnotenia	51
6.4	Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (n+2)	52
7	FINANČNÁ ČASŤ.....	54
7.1	Finančný plán	55
8	ZÁVER	57
9	POUŽITÉ ZDROJE	58
10	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	59

Tabuľka 1.	Formulár Ú1 - Harmonogram spracovania.....	6
Tabuľka 2.	Proces spracovania	6
Tabuľka 3.	Prehľad operačných programov a riadiacich orgánov	9
Tabuľka 4.	Základná charakteristika obce (k 31.12.2015).....	10
Tabuľka 5.	Výmera územia obce v hektároch.....	14
Tabuľka 6.	Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia.....	15
Tabuľka 8.	Pohyb obyvateľstva (2005-2014)	16
Tabuľka 7.	Veková štruktúra obyvateľstva 2015	17
Tabuľka 9.	Byty podľa typu budov	18
Tabuľka 10.	Vývoj evidovanej miery nezamestnanosti.....	19
Tabuľka 11.	Uchádzači o zamestnanie podľa veku	19
Tabuľka 12.	Znevýhodnený uchádzači o zamestnanie.....	20
Tabuľka 13.	Evidovaní uchádzači o zamestnanie v obci	20
Tabuľka 14.	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo odvetvia ekonomickej činnosti SODB 2011	20
Tabuľka 15.	Vybavenosť obce	25
Tabuľka 16.	Prehľad projektových zámerov – obec Šandal	43

Graf 1.	Vývoj počtu obyvateľov od roku 2005 do 2015	16
Graf 2.	Veková štruktúra obyvateľstva (2015)	16
Graf 3.	Národnostné zloženie obyvateľov obce	17
Graf 4.	Obyvateľstvo obce podľa vierovyznania obyvateľov	17

Graf 5. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania.....	18
Obrázok 1. Mapa Prešovského samosprávneho kraja.....	11
Obrázok 2. Mapa geomorfologických jednotiek (Atlas krajiny SR, 2002)	12
Obrázok 3. Mapa pôdy v okrese Stropkov (Atlas krajiny SR, 2002).....	12
Obrázok 4. Klimatické oblasti (Atlas krajiny SR, 2002)	13

1 ÚVOD

1.1 Obsah dokumentu

Aktualizácia strednodobého strategického dokumentu s názvom Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šandal na obdobie 2015 - 2023 (ďalej len PHSR) prebehla v súlade so zákonom NR SR č. 309/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja. Príprava a vypracovanie tohto dokumentu boli koordinované samosprávou obce. Dokument bol vypracovaný dodávateľom na základe spracovania aktuálnych, relevantných štatistických údajov, na základe výstupov z analytickej časti, SWOT analýzy a identifikovaných potrieb, východísk a možných riešení.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šandal navrhuje stratégiu rozvoja obce. Implementáciu dokumentu podporí spolupráca obce so sociálno-ekonomickými partnermi v oblasti regionálneho rozvoja.

Stratégia, ktorej ciele a opatrenia sú stanovené v rámci prioritných oblastí, s ohľadom na existujúce endogénne a exogénne zdroje, prihliada na reálne možnosti čo najefektívnejšieho využitia a zhodnotenia definovaných zdrojov s cieľom rozvoja miestnej ekonomiky, jedného z predpokladov dosiahnutia vyššej kvality života obyvateľov.

Rozvojová stratégia zohľadňuje skutočnosť, že obec Šandal je evidovaná v zozname obcí zaradených do Oblastí s prírodnými obmedzeniami, teda poľnohospodársky znevýhodnených oblastí (PRV SR 2014 – 2020, Určenie oblastí s prírodnými a inými špecifickými obmedzeniami (ANC).

Obsah PHSR je definovaný nasledovne:

Analytická časť

je založená na databáze informácií a ukazovateľov, obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia, ako aj príležitosti vo využívaní vnútorného potenciálu územia.

Strategická časť

definuje stratégiu rozvoja obce pričom zohľadňuje jeho vnútorné špecifiká a stanovuje strategický a špecifické ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia obce.

Programová časť

obsahuje najmä popis opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Realizačná časť

je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Finančná časť obsahuje plánované finančné alokácie na jednotlivé opatrenia a aktivity, termín ich realizácie a predpokladané zdroje financovania jednotlivých aktivít v rámci Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

PHSR bolo spracovávané v priebehu roku 2015 a 2016.

Tabuľka 1. Formulár Ú1 - Harmonogram spracovania

Rok	2015		2016
Termín	VII-IX	X-XII	I-VI
Prípravná fáza			
Analytická časť			
Strategická časť			
Programová časť			
Realizačná časť			
Finančná časť			
Finalizácia			
Schvaľovanie			

Tabuľka 2. Proces spracovania

Zapojenie aktérov regionálneho rozvoja	<ul style="list-style-type: none"> - externou spoločnosťou - v spolupráci: <ul style="list-style-type: none"> ○ s externými odborníkmi ○ so starostom obce ○ so zamestnancami obce - konzultovaný: <ul style="list-style-type: none"> ○ s poslancami OZ - pripomienkovaný: <ul style="list-style-type: none"> ○ dotknutými subjektmi ○ verejnosťou
Zapojenie verejnosti	<ul style="list-style-type: none"> - možnosťou konzultácií na OcÚ - možnosťou konzultácií s externou spoločnosťou/ externými odborníkmi
Zohľadnenie názorov verejnosti	<ul style="list-style-type: none"> - zverejnenie pripomienok doručených ku oznámeniu v rámci procesu SEA

Publicita	<ul style="list-style-type: none">- informácie zverejňované na webovej stránke- informácie zverejňované na úradnej tabuli- informácie poskytované na zasadnutiach OZ
Financovanie spracovania	<ul style="list-style-type: none">- z rozpočtu obce

1.2 Súlad s východiskovými koncepčnými dokumentmi

Obec Šandal plánuje prostredníctvom intervencií do územia v období 2015-2023 definovaných v tomto dokumente komplementárne nadviazať na ďalšie stratégie, plány a programy, ktoré zameraním svojich intervencií môžu prispieť k dosahovaniu cieľov a rastu konkurencieschopnosti obce.

Východiskovým dokumentom na národnej úrovni, o ktorý sa PHSR obce Šandal opiera, s rešpektovaním jeho vízie a strategického cieľa, je Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Na regionálnej úrovni sú to strategické dokumenty PSK a na miestnej úrovni dokumenty schválené obecným zastupiteľstvom.

Svojím tematickým zameraním bude PHSR v nadväznosti a doplnkovosti s nasledujúcimi aktuálnymi / pripravovanými dokumentmi:

miestna úroveň:

- Stratégia CLLD

úroveň PSK:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK na obdobie 2008-2015, sprac. 2008, aktualizovaná verzia sprac. 2010
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na území PSK, 2009, dodatok 2011
- Program rozvoja vidieka PSK, 2015
- Rozvojová stratégia PSK pre cestovný ruch, 2009
- Stratégia PSK pre podporu a rozvoj podnikania, 2009
- Analytická štúdia efektívnosti pri využívaní energií v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK, rozpracované 2015
- Program energetického manažmentu PSK, rozpracované 2015
- Stratégia destinačného marketingu cestovného ruchu PSK, Prešov, 2014
- Generel dopravnej infraštruktúry, rozpracované 2015
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na území PSK, 2009, dodatok sprac. 2011

- Koncepcia rozvoja informačného systému PSK, 2009
- Stratégia rozvoja a údržby ciest II. a III. triedy, 2014
- Program odpadového hospodárstva Prešovského kraja na roky 2011 – 2015, sprac. 2013
- Regionálna integrovaná územná stratégia PSK, rozpracované 2015
- Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania na území PSK na obdobie 2013 – 2015
- Koncepcia dopravy vo verejnom záujme pre Prešovský samosprávny kraj, Územná prognóza, zadanie, návrh, 2015

národná úroveň

- Partnerská dohoda SR 2014-2020
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR
- Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020
- Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Program stability Slovenskej republiky na roky 2012 až 2015
- Operačné programy SR financované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020
- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016
- Národný strategický plán rozvoja vidieka pre programové obdobie 2007 – 2013
- Program rozvoja vidieka 2014-2020
- Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku
- Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 - 2015
- Koncepcia vodohospodárskej politiky SR do roku 2015
- Národný strategický plán rybného hospodárstva SR 2007 - 2013
- Operačné programy SR na programové obdobie 2007 – 2013
- Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020
- Zákon NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
- Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov

- Stratégia Európa 202
- Programy nadnárodnej spolupráce Stredná Európa
- Programy medziregionálnej spolupráce INTERREG - Program cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2014-2020

Tabuľka 3. Prehľad operačných programov a riadiacich orgánov

Operačný program	Riadiaci orgán
Ľudské zdroje (ĽZ)	MPSVR SR
Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR
Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR
Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR
Rozvoj vidieka	MPaRV SR
Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVŠ SR
Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR
Technická pomoc (TP)	ÚV SR
<p>Európska územná spolupráca:</p> <p><u>Program cezhraničnej spolupráce:</u></p> <p>Poľsko – Slovenská spolupráca</p> <p>ENI Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina 2014 – 2020</p> <p><u>Program nadnárodnej spolupráce</u></p> <p>Stratégia Európa</p> <p>ETC Dunaj</p> <p><u>Programy medziregionálnej spolupráce</u></p> <p><u>INTERREG</u></p> <p><u>ESPO</u></p> <p><u>URBACT</u></p>	<p>MPaRV SR</p> <p>ÚV SR</p> <p>MH SR</p> <p>MDVRR SR</p> <p>MDVRR SR</p>

2 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O OBCI

Tabuľka 4. Základná charakteristika obce (k 31.12.2015)

Kód obce	527866
Názov okresu	Stropkov
Názov kraja	Prešovský samosprávny kraj
Štatút obce	obec
PSČ	091 01
Telefónne smerové číslo	+421 54
Prvá písomná zmienka o obci rok	1391
Celková výmera územia obce [ha]	1088,69
Počet obyvateľov	311
Hustota obyvateľstva na km ²	28,56

2.1 História obce

Prvá písomná zmienka obce pochádza z roku 1391, v ktorom ju získal rod Czudarovcov. V období stredoveku „patrila“ obec viacerým panstvám a rodom: Čičavskému hradnému panstvu, rodu Czudarovcov, Stropkovskému panstvu a v 19. storočí Tahyovcom.

Z hľadiska historického územnosprávneho delenia obec patrila do druhej polovice 19. storočia k Šarišskej stolici, v 80. rokoch 19. storočia pri zmene administratívneho členenia bolo územie obce zaradené do Zemplínskej stolice, kde zostalo až do konca prvej svetovej vojny.

Pri prvom sčítaní ľudu v roku 1787 sa v obci nachádzalo 34 domov, pričom v obci žilo 268 obyvateľov. Migrácia obyvateľov koncom 19. storočia za lepším životom do iných krajín neobišla ani obec Šandal. Obyvatelia emigrovali do Spojených štátov, Argentíny, ale aj iných štátov.

Polnohospodárstvo, tak ako to bolo vo väčšine obcí, bolo primárnym zdrojom obživy obyvateľov. Najväčší rozmach obce nastal po II. svetovej vojne. V tomto období bola v obci vybudovaná základná i doplnková infraštruktúra: elektrická energia, cesty, kultúrny dom a iné.

2.2 Geografická poloha

Obec Šandal je jednou z cca 1140 obcí na území Slovenska evidovaných v Zozname obcí zaradených do Oblasí s prírodnými obmedzeniami. Určenie oblastí s prírodnými a inými špecifickými obmedzeniami SR prebehlo podľa stanovených 8 biofyzikálnych kritérií, ktoré sú základom pre objektívnu a jednoznačnú klasifikáciu oblastí s prírodnými obmedzeniami, rešpektujúce dve klimatické kritériá, štyri pôdne, jedno integrované kritérium (klímy a pôdy) a kritérium svahovitosti ako topografické kritérium, a to v súlade s článkom 32, odsek 3

nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV).

Najnižší bod územia obce sa nachádza v nadmorskej výške 230 m n.m., najvyšší vo výške 526 m n.m. Stred obce sa nachádza v nadmorskej výške okolo 260 m n.m.

Obrázok 1. Mapa Prešovského samosprávneho kraja

Katastrálne územie obce priamo susedí s katastrálnymi územiami obcí:

- a) na západe obce: Okružle, Radoma, Šarišský Štiavnik
- b) na juhu obce: Vyšná Olšava a Nižná Olšava
- c) na východe mesto a obec: Stropkov a Breznica
- d) na severe obec: Baňa a katastrálne územie mesta Stropkov - Bokša

2.3 Prírodné pomery

GEOMORFOLÓGIA

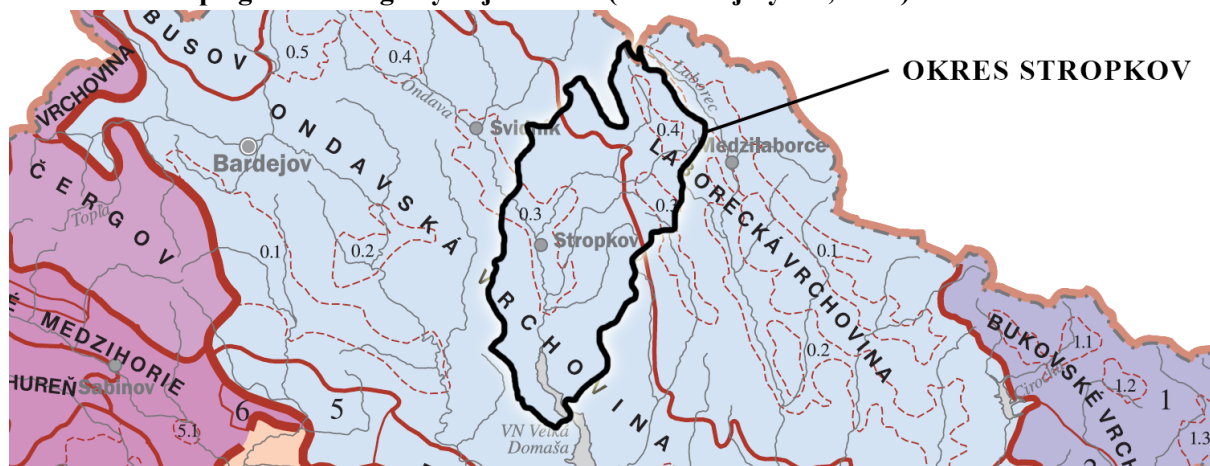
Z hľadiska geomorfológie patrí okres Stropkov do viacerých geomorfologických oblastí:

- severovýchodná časť – subprovincia Vonkajšie východné Karpaty, oblasť Nízke Beskydy, časť Laborecká vrchovina
- centrálna a južná časť okresu – subprovincia Vonkajšie východné Karpaty, oblasť Nízke Beskydy, časť Ondavská vrchovina

Obec patrí z hľadiska geomorfológie do oblasti Nízkych Beskýd, časti Ondavskej vrchoviny.

Obrázok 2. Mapa geomorfologických jednotiek (Atlas krajiny SR, 2002)

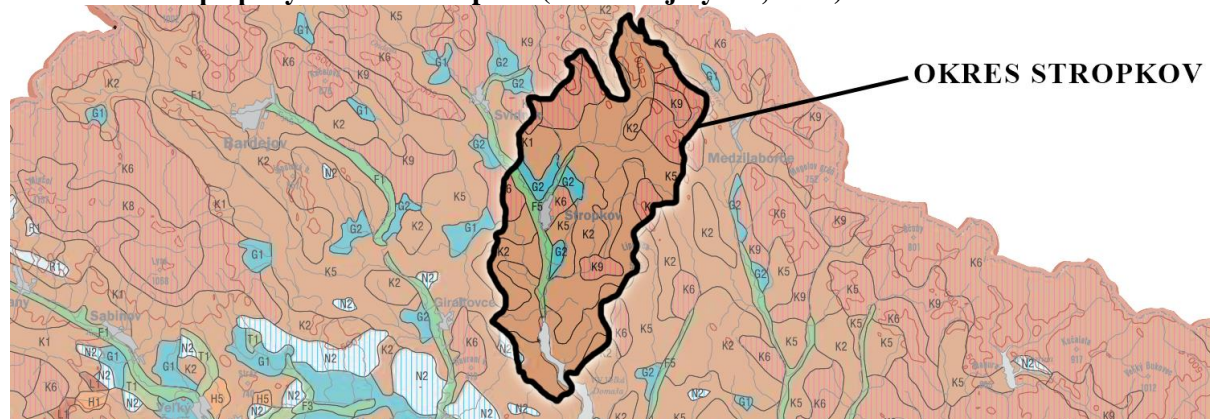

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002

PÔDNE POMERY

Z nasledujúcej mapy vyplýva, že v okrese Stropkov dominujú najmä kambizeme (kultizemné nasýtené až kyslé, kambizeme modálne a kultizemné nasýtené, kambizeme pseudoglejové nasýtené, kambizeme modálne kyslé, kambizeme pseudoglejové kyslé). Na území okresu je zaznamenaný aj výskyt fluvizeme, pseudoglejov a pararendzinov.

Obrázok 3. Mapa pôdy v okrese Stropkov (Atlas krajiny SR, 2002)

F5	<i>fluvizeme glejové</i>	K5	<i>kambizeme pseudoglejové nasýtené</i>
G2	<i>pseudogleje nasýtené</i>	K6	<i>kambizeme modálne kyslé</i>
K1	<i>kambizeme modálne a kultizemné nasýtené až kyslé</i>	K9	<i>kambizeme pseudoglejové kyslé</i>
K2	<i>kambizeme modálne a kultizemné nasýtené</i>	N2	<i>pararendziny kambizemné a kambizeme rendzinové</i>

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002

VODSTVO

Povrchové vody

K najväčším a najvýznamnejším vodným tokom Stropkovského okresu sa radí rieka Ondava, ktorá odvodňuje prostredníctvom svojich prítokov 5 okresov (Vranov nad Topľou, Bardejov,

Medzilaborce, Svidník a Stropkov). Rieka pramení v nadmorskej výške 550m n.m. v Ondavskej vrchovine. Svojou dĺžkou 146 km, je ôsmou najdlhšou riekou na Slovensku. Rieka Ondava spoločne s riekou Latorica vytvárajú pri obci Zemplín vodný tok - riekou Bodrog.

Na vodnom toku Ondava sa taktiež nachádza vodná nádrž Veľká Domaša. Jej severná časť patrí do okresu Stropkov, južná do okresu Vranov nad Topľou. Vodná plocha sa rozprestiera na viac než 14,22 km², pričom slúži najmä na rekreáciu, ale aj ako zásobáreň úžitkovej vody.

KLIMATICKÉ POMERY

Územie okresu Stropkov patrí do viacerých klimatických okrskov (teplého, mierne teplého a mierne chladného). V rámci okresu prevládajú mierne teplé okrsky. Najsevernejšia časť okresu patrí do mierne chladného pásma (C3).

T7- teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou

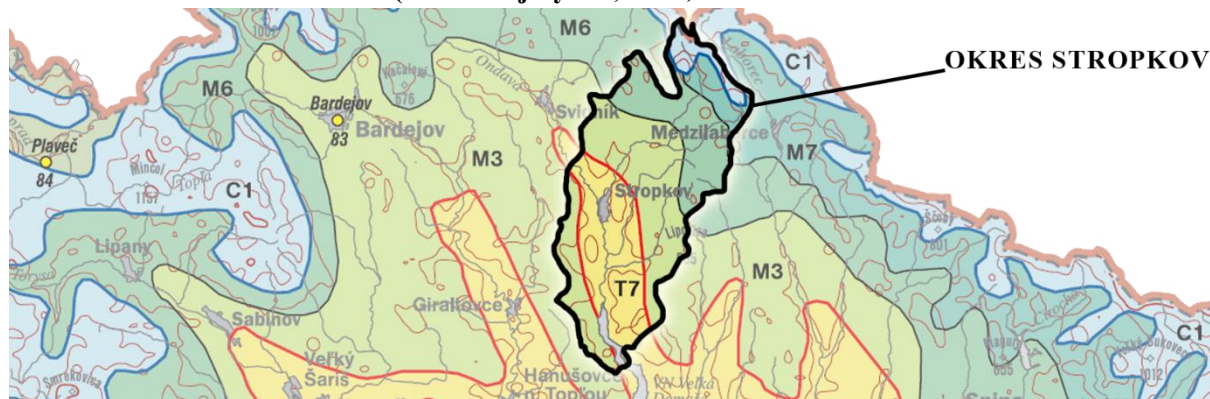
M3- mierne teplý, mierne vlhký, pohorkatinový až vrchovinový

M6- mierne teplý, vlhký, vrchovinový

M7- mierne teplý, veľmi vlhký, vrchovinový

C1- mierne chladný

Obrázok 4. Klimatické oblasti (Atlas krajiny SR, 2002)

Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002

Katastrálne územie obce Šandal sa nachádza teplej oblasti, okrsk T7 teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou.

2.4 Krajinná štruktúra

Kataster obce má celkovo rozlohu 1088,69 hektárov. Túto rozlohu tvoria v poľnohospodárska pôda a nepoľnohospodárska pôda v pomere 51,82% : 48,18%.

Poľnohospodárska pôda sa rozprestiera na 564,11 hektároch, pričom je najviac zastúpená trvalými trávnatými porastami 299,92 hektárov a ornou pôdou 218,02 ha. V rámci

poľnohospodárskej pôdy sú v katastri evidované pozemky využívané a klasifikované ako záhrady s celkovou rozlohou 14,07 hektárov a ovocné sady s rozlohou 32,11 hektárov.

Nepoľnohospodárska pôda je najviac zastúpená lesnými pozemkami, tie sa rozprestierajú celkovo na 416,21 hektároch z 524,58 hektároch nepoľnohospodárskej pôdy.

Tabuľka 5. Výmera územia obce v hektároch

Celková výmera územia obce	spolu	1088,69
Poľnohospodárska pôda	spolu	564,11
	orná pôda	218,02
	záhrada	14,07
	ovocný sad	32,11
	trvalý trávny porast	299,92
Nepoľnohospodárska pôda	spolu	524,58
	lesný pozemok	416,21
	vodná plocha	12,68
	zastavaná plocha a nádvorie	38,42
	ostatná plocha	57,27

Zdroj: ŠÚ SR

3 ANALYTICKÁ ČASŤ

3.1 Analýza vnútorného prostredia

Najmä na základe kvantitatívnych a kvalitatívnych dát získaných z overených zdrojov popisuje a hodnotí vnútorné prostredie analytická časť. Táto časť rešpektuje skúsenosti expertov zaoberajúcich sa jednotlivými riešenými oblasťami.

Analýzou vnútorného prostredia sa spracovatelia snažili dospieť k príčinám nepriaznivého stavu v jednotlivých sektoroch miestnej ekonomiky, resp. vo vybraných oblastiach.

Časť Analýza vnútorného prostredia a jej výstupy tvoria podklad pre ostatné časti strategického dokumentu a pre tvorbu a stanovenie rozvojovej stratégie.

Najčastejšie príčiny nepriaznivého stavu súvisia s nedostatočným potenciálom ľudských zdrojov, nevyužívaním správnych metód či postupov pri riadení, nedostatkom informácií a dát, ale aj s nekoncepčnou analýzou vnútorného a vonkajšieho prostredia. Zmapovať a spracovať najmä tie skupiny dát, ktoré tieto príčiny pomôžu identifikovať, považuje samospráva obce za dôležité.

Výstupy z internej a externej analýzy tvoria východisko pre správne nastavenie a umiestnenie tematických a územných investícií, teda aj správne nastavenie rozvojovej stratégie.

3.1.1 Demografia

Vývoj počtu trvalo bývajúceho obyvateľstva

Tabuľka 6. Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia

Rok	Muži	Ženy	Spolu	Priemerný vek
2005	160	145	305	
2006	161	143	304	
2007	163	145	308	
2008	158	141	299	
2009	158	140	298	
2010	159	146	305	
2011	164	153	317	
2012	169	161	330	
2013	164	158	322	
2014	164	148	312	
2015	166	145	311	

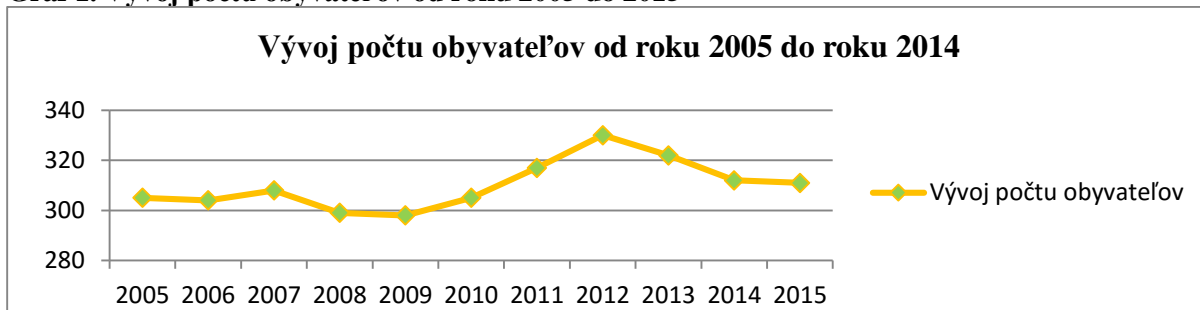
Zdroj: ŠÚ SR údaje k 31.12

Z nasledujúceho grafu vyplýva, že vývoj počtu obyvateľov v obci má v sledovanom období (2005-2015) kolísavý charakter. V roku 2005 bolo v obci na trvalý pobyt prihlásených 305 občanov. V sledovanom období bol zaznamenaný najnižší počet obyvateľov s trvalým pobytom v roku 2009, a to 298, naopak najvyšší v roku 2012, keď bolo v obci prihlásených na trvalý

pobyt spolu 330 obyvateľov. Ku koncu roka 2015 malo v obci trvalý pobyt 311 obyvateľov, čo je len mierny nárast (o necelé 2%) oproti roku 2005.

Graf 1. Vývoj počtu obyvateľov od roku 2005 do 2015

Zdroj: ŠÚ SR údaje k 31.12

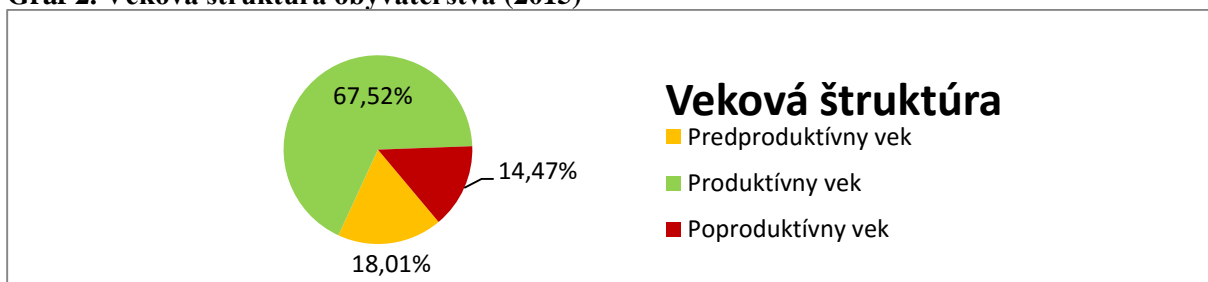
Tabuľka 7. Pohyb obyvateľstva (2005-2014)

Počet v rokoch											
Ukazovateľ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Natalita	8	1	3	2	2	8	6	4	3	1	4
Mortalita	5	1	2	8	4	2	2	4	2	0	6
Priťahovaní	5	4	5	2	6	7	13	15	1	2	5
Vystaňovaní	3	5	2	5	5	6	5	2	10	13	4
Celkový prírastok	5	-1	4	-9	-1	7	12	13	-8	-10	-1

Zdroj: ŠÚ SR

Z hľadiska pohybu obyvateľstva bol najvyšší celkový úbytok v obci zaznamenaný v roku 2014, a to na úrovni -10. Najvyšší celkový prírastok v sledovanom období bol v roku 2012 s hodnotou +13.

Graf 2. Veková štruktúra obyvateľstva (2015)

Ukazovateľ	Počet	%
Predproduktívny vek	56	18,01
Produktívny vek	210	67,52
Poproduktívny vek	45	14,47

Zdroj: ŠÚ SR

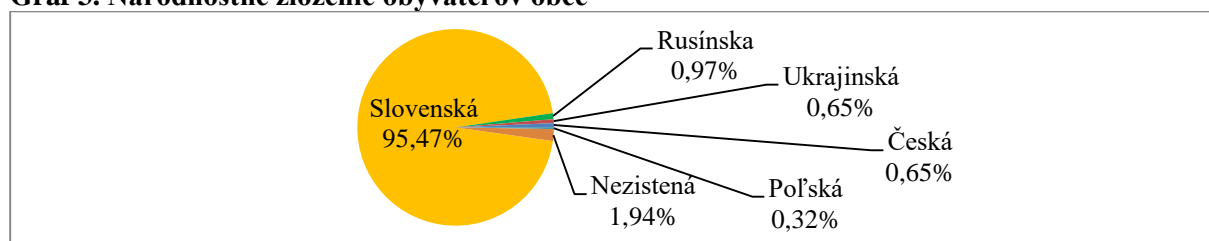
Najväčšiu časť obyvateľov obce (67,52%) tvoria obyvatelia v produktívnom veku, toto percento sa najviac približuje k priemeru PSK.

Tabuľka 8. Veková štruktúra obyvateľstva 2015

Ukazovateľ	Obec	Okres Stropkov	Prešovský kraj	Slovenská republika
Predproduktívny	18,01	14,90	17,87	15,33
Produktívny vek	67,52	71,64	69,60	70,22
Poproduktívny vek	14,47	13,46	12,53	14,45

Zdroj: ŠÚ SR, ku 31.12.2015

Graf 3. Národnostné zloženie obyvateľov obce

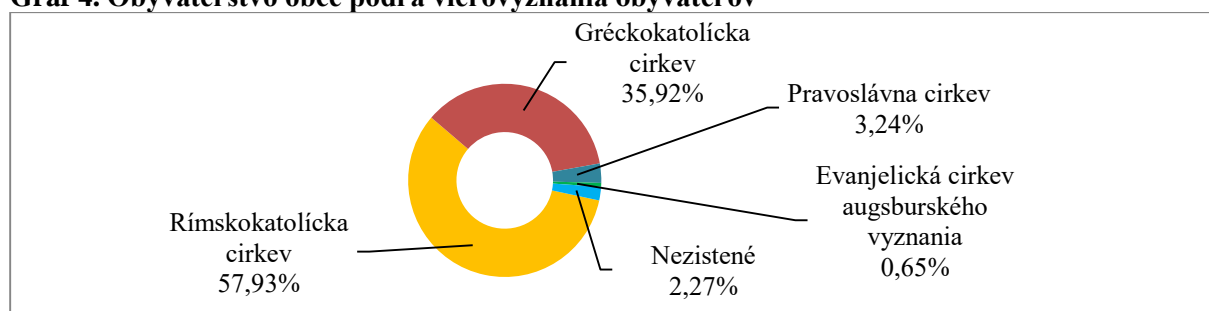

Slovenská	Rusínska	Ukrajinská	Česká	Poľská	Nezistená
295	3	2	2	1	6

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Národnostné zloženie obce je homogénne. Viac ako 95,47% obyvateľov obce sa pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov, ktoré sa konalo v roku 2011, hlásilo k slovenskej národnosti. Časť obyvateľov obce sa hlásilo k rusínskej, ukrajinskej českej a poľskej národnosti. U šiestich obyvateľov obce sa nepodarilo zistiť národnosť.

Graf 4. Obyvateľstvo obce podľa vierovyznania obyvateľov

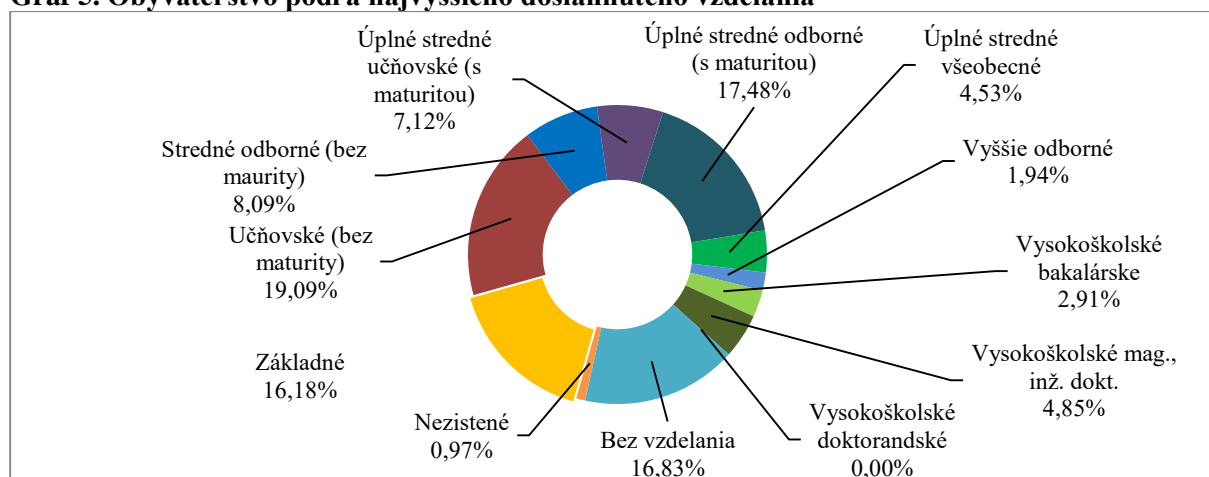
Rímskokatolícka cirkev	Gréckokatolícka cirkev	Pravoslávna cirkev	Evanjelická cirkev augsb. vyznania	Nezistené
179	111	10	2	7

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

V náboženskom vyznaní obyvateľov dominuje rímskokatolícke vierovyznanie. Toto vyznanie tvorí v porovnaní s ostatnými vierovyznaniami 57,93%. Druhým najviac zastúpeným vierovyznaním je gréckokatolícke, vyznanie ku ktorému sa hlásilo pi SODB v roku 2011 35,92%. Časť obyvateľov sa hlási ku Pravoslávnej cirkvi a Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania.

Graf 5. Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Základné	Učňovské (bez maturity)	Stredné odborné (bez maturity)	Úplné stredné učňovské (s maturitou)	Úplné stredné odborné (s maturitou)	Úplné stredné všeobecné	Vyššie odborné	Vysokoškolské bakalárske	Vysokoškolské mag., inž. dokt.	Vysokoškolské doktorandské	Bez vzdelania	Nezistené
50	59	25	22	54	14	6	9	15	0	52	3

Zdroj: ŠU SR SODB 2011

3.1.2 Bývanie

Infraštruktúra bývania je v obci realizovaná výhradne prostredníctvom rodinných domov (budovy s jedným bytom). V obci sa v roku 2011 pri sčítaní obyvateľov domov a bytov nachádzalo 81 domov, z toho 9 bolo neobývaných. Zo SODB taktiež vyplýva, že prevažná väčšina domov je postavená pred rokom 1991.

Tabuľka 9. Byty podľa typu budov

SODB 2011	Byty v budovách s jedným bytom	Byty v budovách s dvoma bytmi	Byty v budovách s tromi alebo viac bytmi
Obývané	71	0	0
Neobývané	9	0	0
Nezistené	1	0	0
Spolu	81	0	0

Zdroj: SODB 2011

3.1.3 Trh práce a nezamestnanosť

Okres Stropkov so svojou rozlohou 388,96 km² patrí k menším okresom Prešovského samosprávneho kraja. Ku koncu roka 2015 v okrese žilo 20 630 obyvateľov, z toho bolo 10 312 mužov a 10 318 žien.

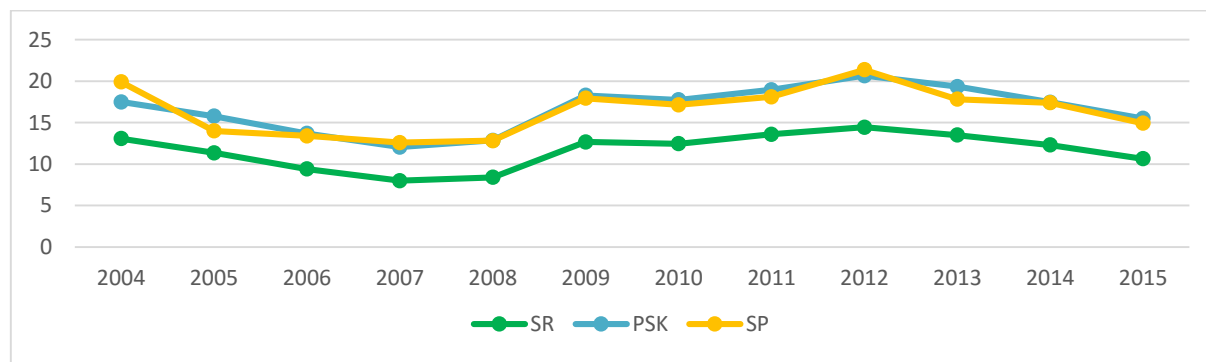
Z nasledujúcej tabuľky a grafu vyplýva, že nezamestnanosť okresu kopíruje (s miernymi odchýlkami) vývoj nezamestnanosti v Prešovskom kraji. Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese je však o necelé 4,5 % vyššia ako celoslovenský priemer.

Najvyššia miera evidovanej nezamestnanosti v sledovanom období (2004 - 2015) bola v okrese zaznamenaná v roku 2012. Úroveň dosiahla hodnotu 21,38 %, naopak najnižšia bola v roku 2007, keď miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla 12,82%.

Tabuľka 10. Vývoj evidovanej miery nezamestnanosti

Vývoj evidovanej miery nezamestnanosti (SR, PSK, Okres Stropkov)												
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
SR	13,07	11,36	9,40	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,50	12,29	10,63
PSK	17,50	15,77	13,68	12,05	12,86	18,29	17,75	18,95	20,66	19,35	17,45	15,50
SP	19,90	14,00	13,39	12,59	12,82	17,93	17,14	18,11	21,38	17,81	17,40	14,93

Zdroj: ŠÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 11. Uchádzači o zamestnanie podľa veku

Uchádzači o zamestnanie podľa veku v okrese Stropkov - rok 2015					
Vek uchádzačov	15-24	25-34	35-49	50 a viac	Spolu
Počet	371	502	694	443	2010
%	18,46	24,98	34,53	22,04	100,00

Zdroj: ŠÚ SR

Najväčšiu skupinu nezamestnaných v okrese tvoria uchádzači o zamestnanie vo veku od 35 do 49 rokov - spolu 694 uchádzačov, čo je 34,53% z celkového počtu obyvateľov.

Tabuľka 12. Znevýhodnený uchádzači o zamestnanie

Znevýhodnený uchádzači o zamestnanie okres Stropkov - rok 2014				
	So zdravotným postihnutím	Absolventi	Mladiství	Dlhodobo nezamestnaní
Počet	139	115	9	1145

Zdroj: ŠÚ SR

Ku koncu roka 2015 bola v okrese miera evidovanej nezamestnanosti na úrovni 14,93%. Toto percento tvorilo 2010 obyvateľov okresu z toho 139 uchádzačov o zamestnanie so zdravotným postihnutím, 115 uchádzačov - absolventov, 9 mladistvých a 1145 dlhodobo evidovaných uchádzačov.

Tabuľka 13. Evidovaní uchádzači o zamestnanie v obci

Evidovaní uchádzači o zamestnanie	Obec											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spolu	34	16	18	12	20	23	33	32	33	32	29	24
Muži	20	8	8	7	8	13	21	21	16	15	15	15
Ženy	14	8	10	5	12	10	12	11	17	17	14	9

Zdroj: ŠÚ SR

V obci ku koncu roka 2015 bolo 24 evidovaných uchádzačov o zamestnanie, z toho 15 mužov a 9 žien. Najvyšší počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v období od roku 2004 do roku 2015 bol v roku 2004, keď bolo v obci bez práce 34 obyvateľov.

Tabuľka 14. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo odvetvia ekonomickej činnosti SODB 2011

Odvetvie ekonomickej činnosti	Muži	Ženy	Spolu	Odvetvie ekonomickej činnosti	Muži	Ženy	Spolu
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	6	0	6	Letecká doprava	0	1	1
Lesníctvo a ťažba dreva	3	0	3	Poštové služby a služby kuriérov	0	2	2
Výroba potravín	9	5	14	Ubytovanie	0	1	1
Výroba odevov	1	2	3	Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	1	5	6
Výroba kože a kožených výrobkov	1	0	1	Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	1	0	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	1	0	1	Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	0	4	4
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	2	3	Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	0	1	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	6	1	7	Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0	1
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	4	2	6	Právne a účtovnícke činnosti	0	3	3
Výroba elektrických zariadení	1	0	1	Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	0	1	1
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	3	0	3	Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	2	0	2

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šandal
na obdobie 2015 - 2023**

Výroba ostatných dopravných prostriedkov	1	0	1	Sprostredkovanie práce	3	1	4
Iná výroba	1	0	1	Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	0	1	1
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1	0	1	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	5	5	10
Ozdravovacie činnosti a ostatné činnosti nakladania s odpadom	1	0	1	Vzdelávanie	2	2	4
Výstavba budov	6	0	6	Zdravotníctvo	0	3	3
Inžinierske stavby	5	0	5	Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	1	1
Špecializované stavebné práce	8	1	9	Sociálna práca bez ubytovania	0	2	2
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	1	0	1	Činnosti členských organizácií	1	1	2
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	1	2	3	Ostatné osobné služby	1	0	1
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	4	5	9	Nezistené	10	3	13
Pozemná doprava a doprava potrubím	3	1	4				
Spolu					95	58	153
Z toho dochádza do zamestnania							114

Zdroj: SODB 2011

3.1.4 Občianska a technická vybavenosť

3.1.4.1 Občianska vybavenosť

3.1.4.1.1 Vzdelávanie

V obci sa nenachádzajú žiadne vzdelávacie inštitúcie. Najbližšie materské, základné a stredné školy sa nachádzajú v okresnom meste Stropkov.

3.1.4.1.2 Šport, športové zariadenia turistika

V rámci športovej infraštruktúry môžu obyvatelia obce využívať futbalové ihrisko. Ďalšia športová infraštruktúra sa v obci nenachádza.

Na území obce sa nenachádzajú oficiálne turistické ani cykloturistické trasy.

3.1.4.1.3 Zdravotníctvo

Zariadenia poskytujúce zdravotnú starostlivosť sa v obci nenachádzajú. Najbližšie zdravotnícke zariadenia poskytujúce primárnu a sekundárnu zdravotnú starostlivosť sa najbližšie nachádzajú v meste Stropkov (lekárne, ambulancia praktického lekára pre dospelých, ambulancia praktického lekára pre deti, rýchla zdravotná pomoc a iné).

Najbližšia nemocnica sa nachádza v meste Svidník. Je vzdialená 17,5 kilometra od obce Šandal.

3.1.4.1.4 Sociálne služby

Sociálne služby v obci nie sú dostupné. Najbližšie sociálne zariadenie Domov sociálnych služieb je v Stropkove a Nový Domov – Zariadenie pre dospelých a seniorov Stropkov, zariadenie pre seniorov s vyšším štandardom sociálnych služieb sa nachádza v Stropkove.

3.1.4.1.5 Cestovný ruch a rekreácia

Dôležitým potenciálom využívaným v oblasti cestovného ruchu je takmer nedotknutá príroda, ako aj spoločenské, kultúrne i športové podujatia.

3.1.4.1.6 Kultúra (kultúrne inštitúcie a kultúrne pamiatky)

Obyvatelia môžu pri organizovaní spoločenských podujatí a s cieľom kultúrneho vyžitia využívať obecný kultúrny dom.

Pri SODB 2011 sa takmer 60% hlásilo k rímskokatolíckej cirkvi a takmer 36% obyvateľov ku gréckokatolíckej cirkvi. Týmto obyvateľom slúžia v obci 2 kostoly:

- rímskokatolícky Kostol nanebovzatia Panny Márie
- gréckokatolícky Chrám ochrany Presvätej Bohorodičky postavený v roku 1700.

Historické objekty v obci neboli zaradené k národným kultúrnym pamiatkam SR.

3.1.4.2 Technická infraštruktúra

3.1.4.2.1 Cestná sieť a dopravné systémy

Cestná sieť

Katastrálnym územím obce prechádza cesta III. triedy č. 3581 (mesto Stropkov z cesty I. triedy č. 15 → obec Šandal, → obec Radoma, kde sa napája na cestu I. triedy č. 21) s celkovou dĺžkou 6,061 km. Obec má v správe miestne komunikácie s celkovou dĺžkou 1,903 km.

Cyklotrasy

V súčasnosti obec nemá vybudované samostatné cyklistické chodníky. Cyklisti využívajú sieť komunikácií prechádzajúcich obcou.

Cestná doprava

Obyvatelia obce majú hromadnú cestnú osobnú dopravu v rámci okresu a kraja zabezpečenú priebežnými linkami SAD. Hlavné spojenia tvoria najmä trasy do Prešova, Vranova nad Topľou, Stropkova a Svidníka.

Železničná doprava

Katastrálnym územím obce neprechádza železničné trať.

3.1.4.2.2 Vodné hospodárstvo a kanalizácia

Zásobovanie pitnou vodou

Približne 90% domácností obce je zásobovaných pitnou vodou z obecného vodovodu. Vodovodná sieť v obci bola vybudovaná v 90. rokoch 20. storočia. Do užívania bola odovzdaná v roku 1994 a zásobovaná je pitnou vodou z troch prameňov.

Obyvatelia, ktorí nie sú napojení na verejný vodovod, využívajú vlastné studne.

Kanalizácia

Obec má čiastočne vybudovanú kanalizačnú sieť, na ktorú je napojených približne 80% domácností, avšak v obci nie je vybudovaná ČOV.

3.1.4.2.3 Energetické hospodárstvo

Zásobovanie plynom

Primárnym zdrojom na vykurovanie domácností, ohrev teplej vody, ale aj varenie, je pre obyvateľov obce zemný plyn. Obec je plynofikovaná, pričom v súčasnosti je napojených približne 90% domácností obce.

Zásobovanie elektrickou energiou

Zásobovanie elektrickou energiou je zabezpečené NN sieťou, ktorá je tvorená prevažne vzdušnými vedeniami v rámci celej obce.

3.1.4.2.4 Telekomunikácie

Celé územie je pokryté signálom mobilných operátorov.

Internetové pripojenie

Obyvatelia obce využívajú internetové pripojenie prostredníctvom pevnej linky ADSL a mobilného internetu. Doplnkovo sú využívané aj iné druhy pripojenia.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu sa nachádza v objekte Obecného úradu. Rozvod je vedený kombinovane pomocou vlastných stĺpov a stĺpov NN (vzdušným vedením).

3.1.4.2.5 Odpadové hospodárstvo

V obci je zabezpečený zber, preprava a zneškodňovanie komunálneho odpadu a drobných stavebných odpadov (DSO) na základe VZN 22015 - o odpadoch. V rámci komunálneho odpadu je v obci zriadený triedený zber (plast, sklo a kovové odpady, papier a viacvrstvové kombinované obaly (VKM)). Biologický rozložiteľný odpad je zhodnocovaný individuálne v domácnostiach prostredníctvom kompostérov.

3.1.4.3 Štandardy minimálnej vybavenosti obce

Tabuľka 15. Vybavenosť obce

Výber ukazovateľov	Odporúčaná vybavenosť	Stav v obci
Školstvo		
Materská škola	•	Nie
Telovýchova a šport		
Ihrisko pre deti	•	Nie
Ihrisko pre mládež a dospelých	•	Áno
Ihrisko maloplošné (menej ako 2000m ² plochy)	•	Nie
Cestovný ruch – verejné ubytovanie		
Horské apartmány	o	Nie
Zdravotníctvo a sociálne služby		
Ambulancie	o	Nie
Maloobchod		
Potraviny, zmiešaný tovar	•	Áno
Kultúra		
Knižnica (obecná, regionálna, krajská)	o	Nie
Výstavné priestory (výstavné areáli a siene)	•	Nie
Kultúrne – osvetové zariadenia, klubovne	•	Áno
Kostoly, modlitebne, synagógy, meditačné priestory	o	Áno
Cintoríny, domy smútku, urnové háje, krematóriá	•	Áno
Zeleň		
Parky a iné typy verejnej parkovej zelene	o	Áno
Zeleň v obytných územiach	o	Áno
Zeleň pri občianskej vybavenosti	•	Áno
Ostatná zeleň (cintoríny, kempy, zeleň peších zón, ...)	•	Áno
Zeleň pri výrobných a priemyselných areáloch	•	Nie
Prírodná zeleň (lesy)	•	Áno
Služby		
Služby pre obyvateľov (murár, elektrikár, a iné)	•	Áno

• odporúčaná vybavenosť

o alternatívne doplnenie vybavenosti

3.2 Zhodnotenie súčasného stavu územia - SWOT analýza

Metóda SWOT analýzy hodnotí, resp. monitoruje obec z pohľadu jej kľúčových interných silných a slabých stránok, ale aj z pohľadu možných kľúčových externých príležitostí a ohrození.

Uvedená SWOT analýza obce v rámci jednotlivých častí prioritizuje položky podieľajúce sa na vygenerovaní rozvojovej stratégie.

Vízia: „**Šandal – obec tradičná a príťažlivá**“, využívajúca a zhodnocujúca lokálne zdroje, prírodné a kultúrno-historické dedičstvo, a to so zreteľom na ekosystémový prístup.

Prioritná oblasť HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dostupné miestne zdroje s potenciálom rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturizmu - potenciál pre realizáciu jedinečných a turistických voľnočasových aktivít - blízkosť väčších zamestnávateľov v okolitých mestách s rýchlou dostupnosťou - dobrá dopravná dostupnosť cesta III. triedy č. 358, - dobrá dostupnosť z obce do okolitých obcí a miest a naopak - výhodná geografická poloha - potenciál pre poľnohospodársku prvovýrobu a druhovýrobu - manažment obce s dostatočnými skúsenosťami 	<ul style="list-style-type: none"> - nízka diverzifikácia v existujúcich činnostiach - nedostatočne využívané endogénne zdroje - absentujúca infraštruktúra alebo infraštruktúra v zlom technickom stave v oblasti vidieckeho cestovného ruchu - absentujúca infraštruktúra v oblasti cykloturistiky - vysoká miera evidovanej nezamestnanosti v okrese - nedostatok pracovných príležitostí - prostredie nemotivujúce k vytváraní príležitostí pre podnikateľské činnosti - prostredie nemotivujúce k zakladaniu a prevádzkovaní mikro a malých podnikov - prostredie nemotivujúce k produkcii inovatívnych výrobkov s vyššou pridanou hodnotou
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - z hľadiska vonkajších faktorov môže rozvoj obcí v susediacom okrese ovplyvniť vypracovanie akčného plánu pre najmenej rozvinutý okres Svidník, v súlade so zákonom 336/2015 Zákon o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 11. novembra 2015 - vytvorenie priaznivých podmienok pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu z národnej úrovne - podpora v oblasti budovania cyklotrás z národnej úrovne - potenciál v rôznych oblastiach rozvoja v okolitých obciach - možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF a iných finančných mechanizmov 	<ul style="list-style-type: none"> - nepostačujúce systémové opatrenia na zníženie nezamestnanosti - nedostatočný záujem o poskytovanie služieb zo strany podnikateľov - nedostatočný záujem zo strany návštevníkov - nepostačujúce systémové opatrenia na zníženie nezamestnanosti - nevyužitá možnosť podpory z EŠIF a iných finančných mechanizmov

Prioritná oblasť SOCIÁLNA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – dostupná a efektívna samospráva – zachovaný vidiecky ráz územia – dostupný prírodný, kultúrny a historický potenciál – pozitívny vývoj vekovej štruktúry obyvateľov (vysoký podiel obyvateľov v predproduktívnom veku) 	<ul style="list-style-type: none"> – nedostatok vytvorených pracovných príležitostí – celkový prírastok obyvateľstva je v zápornom čísle – infraštruktúra prispievajúca k vyššej kvalite života je absentujúca alebo je v zlom technickom stave – nízka dostupnosť inovatívnych služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, agroturizmu – nedostatočne motivovaní mladí ľudia, aby zostali v regióne, alebo sa do regiónu vrátili – vysoká miera evidovanej dlhodobej nezamestnanosti – skupina dlhodobo nezamestnaných je nízkokvalifikovanou pracovnou silou – časti miestnych komunikácií, chodníkov a mostov v nevyhovujúcom technickom stave – absentujúca environmentálna infraštruktúra (nevybudovaná kanalizácia a ČOV)
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> – vytvorenie priaznivých podmienok pre rozvoj cestovného ruchu z národnej úrovne – podpora v oblasti budovania cyklotrás a cyklochodníkov z národnej úrovne – prispôsobenie štruktúry, resp. produkcie slovenského národného hospodárstva vo vzťahu k podpore najmenej rozvinutých regiónov – možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF – možnosť podpory definovaných oblastí z iných finančných mechanizmov 	<ul style="list-style-type: none"> – nedostatočná motivácia (z národnej úrovne) mladých ľudí, aby zostali v rodnom regióne/na Slovensku – prehlbovanie izolovanosti vzdelávacej sústavy od potrieb trhu práce – ponuka lepších pracovných podmienok v iných okresoch, krajoch, štátoch a s tým spojená výrazná migrácia ekonomicky aktívneho, najmä mladého obyvateľstva aj so zmenou trvalého pobytu

Prioritná oblasť ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - zachované kvalitné životné prostredie - realizácia opatrení na udržanie kvality životného prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočne využitý prírodný potenciál - absencia environmentálnej infraštruktúry -
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - moderná a dobre nastavená legislatíva v oblasti ochrany a udržania kvality ekosystémov a ich služieb - vyššia informovanosť o dôležitosti kvalitných ekosystémov - možnosť podpory definovaných oblastí z EŠIF - možnosť podpory definovaných oblastí z iných finančných mechanizmov 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná podpora zavádzania environmentálne prijateľných inovácií - nedostatočná podpora environmentálne prijateľných činností - nedostatočne dodržiavaná legislatíva o odpadových vodách - nekoncepčný prístup k manažmentu krajiny - neúspešnosť pri čerpaní finančných prostriedkov z EŠIF a iných finančných mechanizmov

3.3 Analýza vonkajšieho prostredia

Bohatstvo a dostupnosť vnútorných a vonkajších zdrojov patrí medzi faktory ovplyvňujúce rozvoj územia. Prírodný a kultúrny potenciál, stav ekosystémov, stupeň rozvoja hospodárstva a priemyslu, kvalita služieb, a s tým súvisiaci stupeň ekonomickej aktivity v blízkom okolí, sú dôležitým predpokladom pre rast konkurencieschopnosti.

VONKAJŠIE FAKTORY ROZVOJA ÚZEMIA, VPLYV VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA ROZVOJ ÚZEMIA, STEEP ANALÝZA

Vplyv vonkajšieho prostredia na rozvoj obce Šandal bol analyzovaný STEEP analýzou pomocou nasledujúcich faktorov:

S - spoločenské (sociálne) faktory

T - technické (technicko-technologické) faktory

E - ekonomické faktory, (E- ekologické faktory)

P - politicko-právne faktory

STEPP analýza vonkajších faktorov	
Sociálne faktory	<ul style="list-style-type: none"> • prírastok, úbytok obyvateľov • migrácia obyvateľov • vzdelanie • sociálne postavenie obyvateľov • historický a kultúrny vývoj spoločnosti • náboženské vyznanie
Technologické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • zavádzanie IKT • zavádzanie inovatívnych technológií do výroby, postupov a procesov • investície v budúcnosti
Ekonomické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • prepojenie s politickými faktormi • stav jednotlivých sektorov národného hospodárstva • vývoj meny, kurzu, inflácie • kúpyschopnosť obyvateľstva
Ekologické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • ekosystémový prístup • ekosystémové služby
Politické faktory	<ul style="list-style-type: none"> • stupeň liberalizácie a demokracie • legislatívne zmeny ovplyvňujúce podnikateľskú sféru • prenos kompetencií zo štátnej úrovne na nižšie úrovne

Z hľadiska vplyvu vonkajšieho prostredia na rozvoj miestnej ekonomiky v obci je podstatný aj vplyv viacerých faktorov na úrovni Prešovského kraja. Obec sa nachádza na hranici území bývalej Zemplínskej a Šarišskej župy. V súvislosti s tým sa na území Prešovského kraja zachovali významné historické pamiatky.

PSK patrí svojou rozlohou 8 973 km², ktorá zaberá 18,3 % rozlohy štátu a počtom obyvateľov 819 977, čo ku 31.12.2014 tvorilo 15,1% z celkového počtu obyvateľov SR, k najväčším krajom.

Spoločnú hranicu v rámci Slovenskej republiky má Prešovský samosprávny kraj s tromi samosprávnymi krajmi, na juhu s Košickým samosprávnym krajom a na západe s Banskobystrickým a Žilinským samosprávnym krajom. Na severe je územie vymedzené štátnou hranicou Slovenskej republiky s Poľskou republikou (Malopoľské a Podkarpatské vojvodstvo) v dĺžke asi 360 km. Na východe je územie vymedzené štátnou hranicou s Ukrajinou (Zakarpatská oblasť) v dĺžke asi 38 km.

Územie kraja je z hľadiska územného usporiadania Slovenskej republiky vymedzené samosprávnym územným celkom Prešovského samosprávneho kraja a zahŕňa 23 samosprávnych území miest a 642 samosprávnych území obcí, ktoré sú vytvorené zo 724 katastrálnych území. V kraji sa teda nachádza 665 obcí, najviac v rámci SR a je rozčlenený do 13 okresov (Prešov, Bardejov, Humenné, Kežmarok, Levoča, Medzilaborce, Poprad, Sabinov, Snina, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou. Rozlohou najväčšími sú okresy Poprad, Bardejov a Prešov, naopak plošne najmenšími sú okresy Levoča, Stropkov a Medzilaborce). Z celkového počtu obyvateľov žije 47,9 % v mestách (krajské mesto Prešov obýva viac ako 90 tisíc obyvateľov). (Koncepcia dopravy vo verejnom záujme pre Prešovský samosprávny kraj).

Spomedzi všetkých krajov je v Prešovskom kraji dlhodobo najvyšší prirodzený prírastok. Na druhej strane sa z Prešovského kraja vysťahovalo najviac obyvateľov. Saldo sťahovania ku 31.12.2014 dosiahlo hodnotu – 1,57 na 1 000 obyvateľov. K medziročnému nárastu počtu obyvateľov vo veku 65 a viac rokov došlo v roku 2014 vo všetkých okresoch Prešovského kraja. Veková štruktúra populácie Prešovského kraja ku 31.12.2014 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi naznačuje demografické starnutie obyvateľstva.

Situácia mladých ľudí na trhu práce v Prešovskom kraji nie je lichotivá, keďže takmer polovica z počtu ekonomicky aktívnych ľudí do 25 rokov veku je evidovaná na úradoch práce (44,5 %). Táto situácia núti nezamestnaných mladých ľudí vycestovať za prácou do krajín Európskej únie. Rizikovou skupinou z hľadiska uplatnenia na trhu práce sa stávajú aj nezamestnaní nad 45 rokov veku, u ktorých nízka jazyková vybavenosť a zdravotné problémy sťažujú hľadanie

práce doma aj v zahraničí. Za posledné roky pracovalo v zahraničí v priemere 40 tisíc ľudí z Prešovského kraja, čo je najviac zo všetkých krajov Slovenska.

Priemysel v kraji je rôznorodý. Zastúpenie tu má kovospracujúci, drevospracujúci, potravinársky, elektrotechnický, strojársky, chemický, textilný a odevný priemysel. Medzi najvýznamnejšie podniky v bližšom okolí patria: TESLA STROPKOV, a.s., MECOM GROUP v Humennom, Nexis Fibers v Humennom, Bukóza Export-Import vo Vranove nad Topľou, Bukocel v Hencovciach a ďalšie.

Prešovský kraj patrí dlhodobo ku ekonomicky najslabším krajom, čiastočne z dôvodu, že kraju má prevažne vidiecky charakter. V sídelnej štruktúre PSK, tak ako je to charakteristické pre celé územie SR, prevládajú malé obce do 1000 obyvateľov.

Na území kraja pôsobí viac ako 26 tisíc právnických osôb, z toho podnikov je 17 847 a 53 081 fyzických osôb, podnikateľov, z toho 48 960 je živnostníkov, podnikajúcich v slobodnom povolaní 2964 a samostatne hospodáriacich roľníkov je 1157. Oproti tomu v okrese Stropkov je právnických osôb 720, z toho podnikov je 410. Fyzických osôb, podnikateľov je 1302, z toho 1191 je živnostníkov, podnikajúcich v slobodnom povolaní 63 a samostatne hospodáriacich roľníkov je 48 (ŠR, ku 31.12.2014). V okrese svoju činnosť orientujú najviac do odvetví obchodu a dopravy a najmenej do odvetvia priemyselnej výroby. Najsilnejšími odvetviami, čo sa týka exportu a produkcie PK sú štyri odvetvia, a to: potravinársky, strojársky, textilný a chemický priemysel. (MDRR SR, 2013).

Poľnohospodárska pôda zaberá 42,4 % z celkovej rozlohy kraja. Z nej takmer dve pätiny predstavuje orná pôda, na ktorej sa pestujú predovšetkým obilniny, krmoviny, olejniný a zemiaky. V pestovaní zemiakov patrí kraj k najväčším producentom v SR. V rámci živočíšnej výroby prevláda chov hovädzieho dobytku. Spolu s Banskobystrickým krajom obhospodaruje najväčšie plochy lesných pozemkov.(zdroj: Štatistický úrad SR).

Aj keď Prešovský samosprávny kraj je na základe ekonomických ukazovateľov za posledné roky jedným z najzaostalejších regiónov Slovenska, nenasvedčuje tomu územie bohaté na prírodné, kultúrne a historické zdroje. PSK patrí medzi kraje s najlepšou environmentálnou kvalitou. Na väčšine územia má PSK prostredie vysokej kvality. Prírodné prostredie je relatívne málo narušené najmä v oblastiach s nízkou ekonomickou aktivitou. Na území kraja sa nachádza 76 území európskeho významu. Územie kraja je kvôli vyhovujúcej geologickej stavbe veľmi bohaté na výskyt minerálnych a termálnych vôd Zastúpené sú všetky známe typy minerálnych vôd (prírodné minerálne vody, prírodné liečivé vody a prírodné minerálne vody stolové, okrem rádioaktívnych, niektoré dokonca vo veľkých koncentráciách). Sú považované za vzácny

prírodný zdroj a bezpochyby sú ďalším predpokladom rozvoja územia. Na území kraja sa nachádzajú aj jedny z najstarších kúpeľov na Slovensku - Bardejovské kúpele.

3.4 Identifikácia potrieb, východísk a možných riešení

Vo väzbe na výstupy analytickej časti, vrátane SWOT analýzy, s dôrazom na existujúci potenciál využiteľný na podnietenie rozvojových stimulov obce a možnosti jeho zhodnotenia sú v tejto časti identifikované potreby, východiská a možné riešenia týkajúce sa územia obce a do určitej miery aj širšieho okolitého regiónu spadajúceho do okresu.

Koncipované sú v 1. kroku všeobecne a následne v 2. kroku sú rozpracované do konkrétnych potrieb, východísk, resp. možných riešení pre daný región. Tieto potreby je možné zároveň chápať ako tzv. „rozvojové výzvy“ pre riešený okres. Ich transformáciou do konkrétnych aktivít a pomocou správne nastavených politík v dotknutých oblastiach je možné v dlhodobom horizonte zabezpečiť pozitívny trend v oblasti rozvoja, rastu a konkurencieschopnosti miestnych ekonomík.

Program hospodárskeho sociálneho rozvoja obce Šandal sa prioritne, a teda aj prierezovo, v rámci opatrení a jednotlivých aktivít zameriava na podporu tvorby pracovných miest prostredníctvom mobilizácie zhodnocovania vnútorného potenciálu a na rast kvality života obyvateľov na dotknutom území.

Investície do nasledujúcich oblastí sa z hľadiska miestnych zdrojov môžu stať motormi rozvoja:

- vidiecky cestovný ruch, agroturizmus
- pôdohospodárstvo
- energetický potenciál

Jedným z najvýznamnejších environmentálnych problémov v súčasnosti je zmena klímy, ktorá v dôsledku negatívnych ľudských činností spôsobuje neustále zvyšovanie koncentrácie skleníkových plynov v atmosfére. Cieľom energetickej politiky SR je zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov energie na výrobe elektriny a tepla. OZE prispievajú k ochrane životného prostredia a k diverzifikácii činností v oblasti poľnohospodárstva a priemyslu. Podporujú inovácie a rozvoj informačných technológií Dobrý manažment obnoviteľných zdrojov energie je v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a jedným z pilierov ekonomického rastu spoločnosti (*Národný akčný plán pre obnoviteľné zdroje energie, 2010*).

Identifikácia konkrétnych potrieb, východísk a možných riešení

1. Udržať mladú generáciu vytváraním vhodných podmienok pre vznik nových pracovných príležitostí atraktívnych aj pre mladých ľudí.
2. Diverzifikovať činnosti v rámci jednotlivých sektorov miestneho hospodárstva
3. Motivovať k zakladaniu mikro a malých podnikov, a tým vytvárať lepší priestor pre zvyšovanie zamestnanosti.
4. Podporiť vznik nových výrobkov s vyššou pridanou hodnotou.
5. Podporiť tvorbu regionálnej značky.
6. Modernizovať všetky typy infraštruktúr (infraštruktúry malých rozmerov, technickej, sociálnej, voľnočasovej, najmä v nadväznosti na podporu aktívneho a zdravého starnutia).
7. Zvýšiť záujem o poľnohospodársku výrobu, živočíšnu aj špeciálnu rastlinnú.
8. Chrániť, zhodnocovať a efektívne využívať endogénne zdroje, kultúrne a prírodné dedičstvo.
9. Zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb podľa potrieb prijímateľov, rozvíjať alternatívne služby.
10. Klásť väčší dôraz na ochranu biologickej diverzity, efektívne využívať pôdu, podporovať ekosystémový prístup a ekosystémové služby vrátane zelených infraštruktúr, podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov.

4 STRATEGICKÁ ČASŤ

Stav, ktorý plánuje obec na konci plánovaného obdobia dosiahnuť, definuje strategická časť. Obsahuje čiastkové ciele – globálne a špecifické – stanovené v rámci jednotlivých prioritných oblastí.

Globálne a špecifické ciele sú ciele kreované tematicky s priemetom do územia. Z hľadiska posúdenia reálnosti dosahovania výstupov, výsledkov a dopadov počas implementácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce zohľadňujú tieto ciele identifikované potreby, reálny potenciál a možnosti, špecifiká, ale aj možné ohrozenia počas implementácie.

Vízia:		
„Šandal – obec tradičná a prít'azlivá“		
Prioritná oblasť: Hospodárstvo	Prioritná oblasť: Sociálna	Prioritná oblasť: Environmentálna
Globálny cieľ	Globálny cieľ	Globálny cieľ
Moderný cestovný ruch	Atraktívny spoločenský život a kvalitné bývanie	Kvalitný ekosystém s efektívnou a uvedomelou ochranou
Špecifický cieľ	Špecifický cieľ	Špecifický cieľ
<i>Kvalitná infraštruktúra podporujúca konkurencieschopnosť cestovného ruchu</i>	<i>Moderná infraštruktúra podporujúca vyššiu kvalitu života</i>	<i>Moderná environmentálna infraštruktúra zachovávajúca kvalitné ekosystémové služby</i>

5 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Podmienkou pre dosahovanie vízie a definovaných cieľov bude prostredníctvom implementácie opatrení a konkrétnych aktivít v rámci troch riešených prioritných oblastí dosahovanie čiastkových cieľov. V rámci nich dôjde k vytvoreniu prostredia priaznivého pre zvyšovanie výkonnosti rôznych typov subjektov, ktorých aktivity v riešenom území prispievajú ku zvyšovaniu výkonnosti miestnej ekonomiky. Konkrétne investičné zámery sú kvôli lepšej prehľadnosti navrhnuté spracované prehľadne v tabuľkách.

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
HOSPODÁRSTVO	1.1.1 Investície do sektorov miestnej ekonomiky podporujúce vyššiu výkonnosť hospodárstva	1.1.1.1: Rekonštrukcia protipožiarnej nádrže
		1.1.1.2: Modernizácia futbalového ihriska a výstavba altánku na kultúrne a športové podujatia
		1.1.1.3: Rekonštrukcia detského ihriska
		1.1.1.4: Výstavba miestnych a poľných ciest

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
SOCIÁLNA	2.1.1 Investície podporujúce atraktívnejší a bezpečnejší spoločenský život a dostupnosť lepšieho bývania	2.1.1.1: Zriadenie obecného spoločenského centra
		2.1.1.2: Modernizácia a rozšírenie kultúrneho domu
		2.1.1.3: Rekonštrukcia oplotenia cintorína a Domu smútku
		2.1.1.4: Rekonštrukcia obecného rozhlasu
		2.1.1.5: Výstavba bytového domu
	2.1.2 Investície podporujúce lepšiu dopravnú dostupnosť a kvalitnejšiu súvisiacu infraštruktúru	2.1.2.1: Rekonštrukcia a modernizácia autobusových zastávok
		2.1.2.2: Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a mostov

Prioritná oblasť	Opatrenie	Aktivita
ENVIRON- MENTÁLNA	3.1.1 Investície prispievajúce k ochrane životného prostredia	3.1.1.1: Výstavba ČOV
		3.1.1.2: Výstavba kanalizácie v časti Roveň

5.1 Špecifikácia a popis opatrení

Táto časť sa snaží ozrejmiť výber opatrení a bližšie špecifikuje zameranie územných a tematických investícií do oblastí s potenciálom rastu a rozvoja. Samospráva má záujem v období 2015 – 2023 zabezpečiť konkurencieschopnosť a stabilitu miestnej ekonomiky integráciou dostupných zdrojov (ľudských, materiálnych, finančných), ako aj integráciou existujúcej legislatívy a ďalších dokumentov na rôznych úrovniach do strategických dokumentov obce. V zmysle platnej legislatívy predstavujú štrukturálne fondy doplnkový zdroj financovania potrieb podporujúcich miestny a regionálny rozvoj.

Prioritná oblasť: HOSPODÁRSTVO

1 Globálny cieľ:

Moderný cestovný ruch

1.1 Špecifický cieľ:

Kvalitná infraštruktúra podporujúca konkurencieschopnosť cestovného ruchu

Cielenými investíciami do aktivít nadväzujúcich na strategické dokumenty EÚ, SR a kraja, v programovom období 2014 – 2020/2023 môže obec Šandal využiť, efektívne zhodnotiť a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj miestneho hospodárstva.

Jednou z priorít obce je naštartovať rozvoj miestneho hospodárstva, vytvoriť prostredie priaznivé pre vznik pracovných príležitostí a prispieť tým ku zvýšeniu kvality života obyvateľov. Z pohľadu hospodárstva má obec potenciál rozvoja v oblasti vidieckeho cestovného ruchu. Podporou diverzifikácie činností má obec záujem zabezpečiť dostupnosť kvalitných moderných a kreatívnych služieb, ktoré ovplyvňujú príťažlivosť obce z pohľadu návštevníka a sú poskytované vo všetkých oblastiach spoločenského života verejnými a súkromnými subjektmi. Voľný čas je chápaný ako čas, ktorý je určený na relax, oddych, aktivity spojené s posilňovaním zdravia, aktivity podporujúce utužovanie spoločenských kontaktov a sebarealizáciu. Voľný čas, chápaný ako významná, individuálna a spoločenská hodnota, a jeho správne využitie plní zároveň preventívnu funkciu pri predchádzaní patologickým javom.

K rozvoju voľnočasových aktivít prispieje preto obec Šandal viacerými investíciami. Jednak modernizáciou futbalového ihriska a výstavbou altánku na kultúrne a športové podujatia, jednak rekonštrukciou detského ihriska a taktiež rekonštrukcia protipožiarnej nádrže na oddychovo – relaxačnú zónu.

V rámci sprístupnenia blízkej krajiny a zabezpečenia jej priechodnosti a prepojenia so susednými obcami s cieľom zvýšenia kvality života obyvateľov a návštevníkov plánuje obec výstavbu poľných ciest, ktoré môžu nahrádzať turistické chodníky, cyklotrasy, zimné bežecké trasy a podobne.

Opatrenie 1.1.1: Investície do sektorov miestnej ekonomiky podporujúce vyššiu výkonnosť hospodárstva

Aktivita 1.1.1.1: Rekonštrukcia protipožiarnej nádrže

Aktivita 1.1.1.2: Modernizácia futbalového ihriska a výstavba altánku na kultúrne a športové podujatia

Aktivita 1.1.1.3: Rekonštrukcia detského ihriska

Aktivita 1.1.1.4: Výstavba miestnych a poľných ciest

Prioritná oblasť: SOCIÁLNA

2 Globálny cieľ:

Atraktívny spoločenský život a kvalitné bývanie

2.1 Špecifický cieľ:

Moderná infraštruktúra podporujúca vyššiu kvalitu života

Zriadenie obecného spoločenského centra súvisí s politikou vidieckych území týkajúcej sa prevencie odlivu mladých obyvateľov, a zároveň s politikou posilnenia integrácie obyvateľov všetkých vekových kategórií.

V rámci integrovaných investícií podporujúcich atraktívnejší a bezpečnejší spoločenský život a dostupnosť lepšieho bývania a v rámci poskytovania čo najkvalitnejších služieb obyvateľom, sa obec snaží zabezpečiť dôstojné bývanie, reflektujúce na moderné a inovatívne riešenia v oblasti bývania v iných krajinách. Bývanie je základnou potrebou každého človeka. Najväčší problém získať kvalitné bývanie v kvalitnom prostredí majú najmä mladé rodiny. Obec plánuje preto výstavbu bytového domu. Tento prístup okrem iného „vychádza z naplňovania troch základných pilierov udržateľného rozvoja bývania, a to environmentálneho, ekonomického a sociálneho“. (Koncepcia štátnej bytovej politiky do roku 2020).

V rámci prevencie pred kriminalitou a vandalizmom, na ochranu verejného poriadku, bezpečnosti, zdravia, života a majetku, zastupiteľstvo obce plánuje investovať do rekonštrukcie obecného rozhlasu.

V záujme obce je rekonštrukciou oplotenia cintorína a rekonštrukciou Domu smútku vytvoriť dôstojné priestory na vykonávanie cirkevných, či občianskych obradov, vyhovujúcich požiadavkám súčasnej doby.

V nadväznosti na povinnosť Slovenskej republiky „efektívne využívať prírodné zdroje“, ako aj z hľadiska zachovania kvalitných ekosystémových služieb, obec má záujem modernizovať a rozšíriť kultúrny dom a rekonštruovať Dom smútku. Aktivity, ktoré v rámci toho obec vykoná zohľadnia ciele SR a EÚ o znižovaní energetickej náročnosti budov, zvyšovaní energetickej efektívnosti budov. Všetky vykonané aktivity budú environmentálne prijateľné, v súlade so Smernicou o energetickej hospodárnosti budov (2002/91/ES vs. 2010/31/EU).

Integrovanou investíciou do zlepšenia dopravno-technického stavu miestnych komunikácií, chodníkov a mostov a do rekonštrukcie a modernizácie autobusových zastávok obec podporí lepšiu dopravnú dostupnosť, kvalitnejšiu súvisiacu infraštruktúru, zvýši

atraktivnosť a príťažlivosť obce pre obyvateľov, návštevníkov a vytvorí vhodnejšie podmienky pre podnikateľov a zakladanie mikro a malých podnikov.

Opatrenie 2.1.1: Investície podporujúce atraktívnejší a bezpečnejší spoločenský život a dostupnosť lepšieho bývania

Aktivita 2.1.1.1: Zriadenie obecného spoločenského centra

Aktivita 2.1.1.2: Modernizácia a rozšírenie kultúrneho domu

Aktivita 2.1.1.3: Rekonštrukcia oplozenia cintorína a Domu smútku

Aktivita 2.1.1.4: Rekonštrukcia obecného rozhlasu

Aktivita 2.1.1.5: Výstavba bytového domu

Opatrenie 2.1.2: Investície podporujúce lepšiu dopravnú dostupnosť a kvalitnejšiu súvisiacu infraštruktúru

Aktivita 2.1.2.1: Rekonštrukcia a modernizácia autobusových zastávok

Aktivita 2.1.2.2: Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a mostov

Prioritná oblasť: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

3 Globálny cieľ:

Kvalitný ekosystém s efektívnou a uvedomelou ochranou

3.1 Špecifický cieľ:

Moderná environmentálna infraštruktúra zachovávajúca kvalitné ekosystémové služby

Za jeden z najdôležitejších faktorov rozvoja lokálnych ekonomík a zvyšovania ich konkurencieschopnosti je zabezpečenie udržateľného a efektívneho využívania potenciálu prírodných zdrojov. Takýto prístup podporuje zvyšovanie zamestnanosti a prispieva k ochrane a šetreniu prírodných zdrojov.

Z hľadiska zachovania kvalitných ekosystémových služieb je potrebné, aby aktivity, ktoré by mohli akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť kvalitu okolitých ekosystémov, boli environmentálne prijateľné a boli realizované v súlade s platnou legislatívou.

Z dôvodu plnenia záväzkov SR vyplývajúcich zo Zmluvy o prístupí SR k EÚ a zo záväzkov vyplývajúcich zo smernice 91/271/EHS je potrebné, aby SR dobudovala infraštruktúru v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd ako základnej environmentálnej služby. Obec bude realizovať výstavbu verejnej kanalizácie v časti Roveň a výstavbu ČOV.

Opatrenie „*Investície prispievajúce k ochrane životného prostredia*“ má sekundárny vplyv na vytváranie podmienok pre investovanie a rozvoj podnikateľských aktivít s následnou možnosťou vytvárania pracovných miest, vrátane „zelených“ pracovných miest.

Opatrenie 3.1.1: Investície prispievajúce k ochrane životného prostredia

Aktivita 3.1.1.1: Výstavba ČOV

Aktivita 3.1.1.2: Výstavba kanalizácie v časti Roveň

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šandal
na obdobie 2015 - 2023**

5.2 Projektové zámery

Tabuľka 16. Prehľad projektových zámerov – obec Šandal

P. č.	Názov investora	Typ zámeru	Zameranie projektu	Stručný popis, resp. poznámky	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný			Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady (EUR)	Priorita	Stav pripravenosti proj. zámeru
					Oblasť	Kategória	iné				
1.	Obec Šandal	Investičný	Rekonštrukcia protipožiarnej (viacúčelovej) nádrže	Rekonštrukcia schátralaj viac účelovej nádrže, ktorá sa nachádza v strede obce, na oddychovú zónu pre občanov.	Cestovný ruch	Agroturistika		2016-2018	200 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	Spracovaná projektová dokumentácia
2.	Obec Šandal	Investičný	Modernizácia futbalového ihriska a výstavba altánku na kultúrne a športové podujatia.	Rekonštrukcia okolia futbalového ihriska, odstránenie schátralých bodov a vybudovanie nových priestorov na rôzne aktivity.	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas		2018-2020	30 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	V štádiu úvah
3.	Obec Šandal	Investičný	Rekonštrukcia detského ihriska.	Rekonštrukcia detského ihriska bývalej Materskej školy	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas		2016-2018	10 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	V štádiu úvah
4.	Obec Šandal	Investičný	Výstavba miestnych a poľných ciest	Výstavba miestnych a poľných ciest po skončení pozemkových úprav a výstavba oddychových zón navrhnutých pri pozemkových úpravách.	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD		2018-2020	200 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	Spracovaná štúdia
5.	Obec Šandal	Investičný	Obecné spoločenské centrum	Novopostavená budova, ktorá má slúžiť ako spoločenské centrum pre všetky vekové kategórie neskôr možno aj ako denný stacionár pre dôchodcov.	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2016-2018	120 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	Spracovaná projektová dokumentácia
6.	Obec Šandal	Investičný	Modernizácia a rozšírenie Kultúrneho domu	Rekonštrukcia bývalej kotolne, rekonštrukcia kuchyne a rozšírenie sály .	Sociálna infraštruktúra	Kultúra		2018-2020	150 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	V štádiu úvah
7.	Obec Šandal	Investičný	Rekonštrukcia oplotenia cintorína a Domu smútku	Zdemontovanie pôvodného oplotenia a výstavba nového, oprava chodníka okolo Domu smútku.	Sociálna infraštruktúra	Verejné priestranstvá		2016-2018	13 000,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	V štádiu úvah
8.	Obec Šandal	Investičný	Rekonštrukcia obecného rozhlasu	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a rozšírenie do ďalších častí obce	Technická infraštruktúra	Obecný rozhlas		2016-2018	15 000,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	Spracovaná projektová dokumentácia
9.	Obec Šandal	Investičný	Výstavba bytovej jednotky	Výstavba bytovej jednotky a podľa záujmu aj viacerých	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť		2018-2020	300 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	V štádiu úvah
10.	Obec Šandal	Investičný	Rekonštrukcia autobusových zastávok	Rekonštrukcia autobusových zastávok a príslušného okolia	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD		2018-2020	20 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	V štádiu úvah
11.	Obec Šandal	Investičný	Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a mostov	Rekonštrukcia už existujúcich komunikácií ,mostov a chodníkov	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD		2018-2020	100 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	V štádiu úvah
12.	Obec Šandal	Investičný	ČOV - ako súčasť existujúcej siete	Výstavba ČOV je posledným krokom k úplnému spusteniu kanalizácie obce.	Životné prostredie	Ochrana prírody		2016-2018	205 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	Spracovaná projektová dokumentácia
13.	Obec Šandal	Investičný	Výstavba kanalizácie v časti Roveň	Zabezpečenie odkanalizovania prevažne domovými čističkami .	Životné prostredie	Ochrana prírody		2018-2020	120 000,00 €	Realizácia je závislá od získania fin. prostriedkov	V štádiu úvah

5.3 Projektové zámery so spracovanou štúdiou / projektovou dokumentáciou / vydanými povoleniami

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA					
Aktivita 1.1.1.1: Rekonštrukcia protipožiarnej nádrže					
Základné údaje					
Garant:		Obec			
Kontaktná osoba		Starostka / poverená osoba			
Začatie a ukončenie projektu		2016-2018			
Súčasný stav projektu		Spracovaná projektová dokumentácia			
Stav pred realizáciou		Absencia inovatívnych služieb			
Cieľ		„Kvalitná infraštruktúra podporujúca konkurencieschopnosť cestovného ruchu“			
Výstup		Oddychová zóna pre obyvateľov a návštevníkov			
Výsledok		Kvalitná sociálna infraštruktúra			
Dopad		Viac inovatívnych služieb prispievajúcich k modernému cestovnému ruchu			
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik		Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2016			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		2016			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		2017			
Realizácia projektu / kolaudácia		2017-2018			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	200 000,00	x	x	x	
Spolu	200 000,00	x	x	x	

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA					
Aktivita 1.1.1.4: Výstavba miestnych a poľných ciest					
Základné údaje					
<i>Garant:</i>	Obec				
<i>Kontaktná osoba</i>	Starostka / poverená osoba				
<i>Začatie a ukončenie projektu</i>	2018-2020				
<i>Súčasný stav projektu</i>	Spracovaná štúdia				
<i>Stav pred realizáciou</i>	Absencia miestnych a poľných ciest s primeranou kvalitou				
<i>Cieľ</i>	„Kvalitná infraštruktúra podporujúca konkurencieschopnosť cestovného ruchu“				

Výstup	Kvalitné miestne a poľné cesty				
Výsledok	Dostupná „cykloturistická“ infraštruktúra				
Dopad	Atraktívny a moderný CR				
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik	Predpokladaný termín				
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	2018				
Príprava a podanie žiadosti o NFP	2018				
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy	2018-2019				
Realizácia projektu / kolaudácia	2019-2020				
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia		x	x	x	
Spolu		x	x	x	

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA					
Aktivita 2.1.1.1: Zriadenie obecného spoločenského centra					
Základné údaje					
Garant:		Obec			
Kontaktná osoba		Starostka / poverená osoba			
Začatie a ukončenie projektu		2016-2018			
Súčasný stav projektu		Spracovaná projektová dokumentácia			
Stav pred realizáciou		Absencia spoločenského centra			
Cieľ		„Moderná infraštruktúra podporujúca vyššiu kvalitu života“			
Výstup		Obecné spoločenské centrum			
Výsledok		Kvalitná sociálna infraštruktúra			
Dopad		Viac inovatívnych služieb prispievajúcich k vyššej kvalite života			
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik		Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2016			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		2016			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		2017			
Realizácia projektu / kolaudácia		2017-2018			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	120 000,00	x	x	x	
Spolu	120 000,00	x	x	x	

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA					
Aktivita 2.1.1.4: Rekonštrukcia obecného rozhlasu					
Základné údaje					
Garant:		Obec			
Kontaktná osoba		Starostka / poverená osoba			
Začatie a ukončenie projektu		2016-2018			
Súčasný stav projektu		Spracovaná projektová dokumentácia			
Stav pred realizáciou		Obecný rozhlas v zlom technickom stave			
Cieľ		„Moderná infraštruktúra podporujúca vyššiu kvalitu života“			
Výstup		Obecný rozhlas v dobrom technickom stave			
Výsledok		Vyššia bezpečnosť obyvateľov			
Dopad		Vyššia kvalita života			
Realizácia projektu					
Fáza /míľnik		Predpokladaný termín			
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)		2016			
Príprava a podanie žiadosti o NFP		2016			
Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		2017			
Realizácia projektu / kolaudácia		2017-2018			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	15 000,00	x	x	x	
Spolu	15 000,00	x	x	x	

PRIORITNÁ OBLASŤ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	
Aktivita 3.1.1.1: Výstavba ČOV	
Základné údaje	
Garant:	Obec
Kontaktná osoba	Starostka / poverená osoba
Začatie a ukončenie projektu	2016-2018
Súčasný stav projektu	Spracovaná projektová dokumentácia
Stav pred realizáciou	Absencia ČOV
Cieľ	„Moderná environmentálna infraštruktúra zachovávajúca kvalitné ekosystémové služby“
Výstup	ČOV
Výsledok	Environmentálne prijateľná infraštruktúra
Dopad	Kvalitné ekosystémové služby
Realizácia projektu	
Fáza /míľnik	Predpokladaný termín
Prípravná fáza (podľa potreby – projektová dokumentácia, stavebné povolenie, a iné)	2016
Príprava a podanie žiadosti o NFP	2016

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šandal
na obdobie 2015 - 2023**

Verejné obstarávanie a odpis zmluvy		2017			
Realizácia projektu / kolaudácia		2017-2018			
Financovanie projektu					
Druh výdavku	Náklady spolu v €	Zdroje financovania			
		EU	SR	Obec	Iné
Prípravná fáza	-				
Verejné obstarávanie	-				
Realizácia	205 000,00	x	x	x	
Spolu	205 000,00	x	x	x	

5.4 Merateľné ukazovatele

V rámci stanovených priorít boli pre monitorovanie naplňovania jednotlivých cieľov a opatrení zvolené ukazovatele výstupu. Ide o konkrétne produkty - výsledky jednotlivých aktivít definovaných v akčnom pláne. Výstupy nevedú ku kvalitatívnemu posudzovaniu. Indikátory výstupov sú merané vo fyzikálnych jednotkách ako je počet, kus, m, m².

Pre monitorovanie naplňovania jednotlivých cieľov a opatrení v rámci stanovených priorít boli zvolené aj ukazovatele výsledku. Indikátory výsledku sú základným prostriedkom pre monitorovanie pokroku implementácie a hodnotenie dosiahnutia cieľov.

PRIORITNÁ OBLASŤ HOSPODÁRSTVO				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
1.1.1 Opatrenie: Investície do sektorov miestnej ekonomiky podporujúce vyššiu výkonnosť hospodárstva				
Aktivita 1.1.1.1: Rekonštrukcia protipožiarnej nádrže				
Výstupu	Zrekonštruovaná plocha	m ²	0	200
Výsledku	Obyvatelia využívajúci oddychovú zónu	EO	0	250
Aktivita 1.1.1.2: Modernizácia futbalového ihriska a výstavba altánku na kultúrne a športové podujatia				
Výstupu	Zmodernizovaná plocha	m2	0	120
Výstupu	Nová doplnková infraštruktúra	počet	0	1
Aktivita 1.1.1.3: Rekonštrukcia detského ihriska				
Výstupu	Zrekonštruovaná plocha	m ²	0	450
Aktivita 1.1.1.4: Výstavba miestnych a poľných ciest				
Výstupu	Dĺžka nových miestnych komunikácií	m	0	3100

PRIORITNÁ OBLASŤ SOCIÁLNA				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
2.1.1 Opatrenie: Investície podporujúce atraktívnejší a bezpečnejší spoločenský život a dostupnosť lepšieho bývania				
Aktivita 2.1.1.1: Zriadenie obecného spoločenského centra				
Výsledku	Počet obyvateľov využívajúcich priestory spoločenského centra	EO	0	170
Aktivita 2.1.1.2: Modernizácia a rozšírenie kultúrneho domu				
Výsledku	Počet obyvateľov využívajúcich priestory kultúrneho domu	EO	0	280
Aktivita 2.1.1.3: Rekonštrukcia oplotenia cintorína a Domu smútku				
Výstupu	Dĺžka nového oplotenia	m	0	600
Aktivita 2.1.1.4: Rekonštrukcia obecného rozhlasu				
Výstupu	Zrekonštruovaný rozhlas	počet	0	1
Aktivita 2.1.1.5: Výstavba bytového domu				
Výstupu	Nové bytové jednotky	počet	0	6

2.1.2 Opatrenie: Investície podporujúce lepšiu dopravnú dostupnosť a súvisiacu infraštruktúru				
Aktivita 2.1.2.1: Rekonštrukcia a modernizácia autobusových zastávok				
Výstupu	Zmodernizované autobusové zastávky	počet	0	4
Aktivita 2.1.2.2: Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a mostov				
Výstupu	Dĺžka rekonštruovaných miestnych komunikácií	m	0	1602
Výstupu	Dĺžka rekonštruovaných miestnych chodníkov	m	0	301
Výstupu	Zrekonštruované mostové telesá a lávky	počet	0	1

PRIORITNÁ OBLASŤ ŽIVOTNÉ PROSTREDIE				
Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
			Rok 2015	Rok 2023
3.1.1 Opatrenie: Investície prispievajúce k ochrane životného prostredia				
Aktivita 3.1.1.1: Výstavba ČOV				
Výstupu	Vybudovaná ČOV	počet	0	1
Výsledku	Počet obyvateľov so zlepšeným čistením odpadových vôd	EO	0	305
Aktivita 3.1.1.2: Výstavba kanalizácie v časti Roveň				
Výstupu	Dĺžka novovybudovanej kanalizačnej siete	m	0	350

6 REALIZAČNÁ ČASŤ

6.1 Popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR obce, inštitucionálne a organizačné zabezpečenia realizácie

Výber riešených oblastí navrhnutých v PHSR obce Šandal súvisí s víziou vybudovať atraktívnu obec, pričom jej atraktivita spočíva najmä v dostupnosti pracovných príležitostí, v ponuke a dostupnosti kvalitných služieb v kvalitnom prostredí. Na základe toho bude obec spolupracovať s partnermi relevantnými pre danú riešenú tému. Partnermi sú však aj všetci obyvatelia a zamestnávateľia v obci, ktorí majú záujem prispieť k rozvoju miestnej ekonomiky. Svoje názory obyvatelia prejavili aj v dotazníku, ktorý aj s vyhodnotením tvorí súčasť predkladaného PHSR.

Schválenie, koordinácia, implementácia a monitorovanie implementácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šandal na obdobie 2015 – 2023 je v súlade so zákonom č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov v kompetencii Zastupiteľstva obce Šandal.

6.2 Komunikačná stratégia a koordinácia

Pri výbere jednotlivých prioritných oblastí do PHSR obce Šandal spolupracovala samospráva nielen s dodávateľom strategického dokumentu, ale aj s ďalšími sociálno - ekonomickými partnermi.

Metódy komunikácie:

1. Konzultácie jednotlivých krokov - činností samosprávy a dodávateľa diela v rámci prípravy a spracovania dokumentu
2. Pracovné stretnutia
3. Dotazníkový prieskum
4. Elektronická komunikácia
5. Poskytnutie informácie o príprave dokumentu na webovej stránke obce a dotknutých subjektov
6. Zaslanie pripomienok ku pripravovanému dokumentu v súlade so zákonom 24/2006 Z.z a ich zohľadnenie v procese implementácie dokumentu
7. Poskytovanie informácií v procese implementácie strategického dokumentu v závislosti od požiadaviek vo vzťahu k dotknutým cieľovým skupinám v súkromnom a verejnom sektore

6.3 Systém monitorovania a hodnotenia

Zastupiteľstvo obce zabezpečí monitorovanie a hodnotenie PHSR obce Šandal na obdobie 2015–2023 1x ročne. Vyhodnotí pokrok implementácie, resp. zdôvodní neplnenie aktivít definovaných v akčnom pláne. Cieľom monitorovacích aktivít bude sledovať napĺňanie definovaných ukazovateľov opatrení s ohľadom na ich dopad na rozvoj miestnych ekonomík a rast ich konkurencieschopnosti, zvyšovanie počtu pracovných miest, diverzifikáciu činností, zavádzanie inovatívnych technológií a podporu iných kreatívnych činností. Sledované monitorovacie ukazovatele sa porovnávajú v každej správe s počiatočným stavom. Všetky ukazovatele sú východiskom pri priebežnom posudzovaní vplyvov stratégie na rozvoj územia. Monitorovacie ukazovatele budú sledované na základe údajov z priebežne realizovaných alebo ukončených projektov. Priebežné monitorovanie zabezpečí čiastkové posúdenie napĺňania stanovených cieľov, prostredníctvom miery implementácie opatrení stanovených na základe identifikovaných potrieb, ako aj kvantitu „naštartovaných činností“. Na sledovanie naplnenia jednotlivých cieľov je v tejto časti definovaný súbor ukazovateľov, výstupov, výsledkov a dopadov, vrátane uvedenia ich východiskových a plánovaných cieľových hodnôt v časti 5.2 a 5.3 v tabuľkovom formáte. Ukazovatele výsledkov a výstupov sú formulované tak, aby reálne definovali očakávanú zmenu, ktorá nastane realizovaním navrhnutých aktivít a projektov a prispeje k napĺňaniu konkrétneho strategického cieľa cez relevantný špecifický cieľ a opatrenie v nadväznosti na ich tematické zameranie. Cieľom merateľných ukazovateľov je sledovať ako prostredníctvom vyššej miery využívania endogénnych zdrojov dochádza k rozvoju miestnej ekonomiky, rastu jej konkurencieschopnosti, a tým ku zvyšovaniu spokojnosti a kvality života obyvateľov v obci. Sú členené na:

- a) ukazovatele výstupov - kvantitatívne hodnotia nastávajúcu zmenu prostredníctvom investícií
- b) ukazovatele výsledkov - kvalitatívne hodnotia nastávajúcu zmenu prostredníctvom investícií
- c) b) finančné ukazovatele

6.4 Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (n+2)

Akčný plán prioritnej oblasti: HOSPODÁRSTVO						
Aktivita	Termín (rok/roky)	Zdroj financovania				Realizácia aktivity viazaná na
		EÚ	SR	Obec	Iné	
1.1.1 Opatrenie: Investície do sektorov miestnej ekonomiky podporujúce vyššiu výkonnosť hospodárstva						
1.1.1.1: Rekonštrukcia protipožiarnej nádrže	2016-2018	X	X	X		Získanie NFP, zdroje iných finančných mechanizmov, štátna dotácia, vlastné zdroje
1.1.1.2: Modernizácia futbalového ihriska a výstavba altánku na kultúrne a športové podujatia	2018-2020	X	X	X		Získanie NFP, zdroje iných finančných mechanizmov, štátna dotácia, vlastné zdroje
1.1.1.3: Rekonštrukcia detského ihriska	2016-2018	X	X	X		Získanie NFP, zdroje iných finančných mechanizmov, štátna dotácia, vlastné zdroje
1.1.1.4: Výstavba miestnych a poľných ciest	2018-2020	X	X	X		Získanie NFP, zdroje iných finančných mechanizmov, štátna dotácia, vlastné zdroje

Akčný plán prioritnej oblasti: SOCIÁLNA						
Aktivita	Termín (rok/roky)	Zdroj financovania				Realizácia aktivity viazaná na
		EÚ	SR	Obec	Iné	
2.1.1 Opatrenie: Investície podporujúce atraktívnejší a bezpečnejší spoločenský život a dostupnosť lepšieho bývania						
2.1.1.1: Zriadenie obecného spoločenského centra	2016-2018	X	X	X		Získanie NFP, zdroje iných finančných mechanizmov, štátna dotácia, vlastné zdroje
2.1.1.2: Modernizácia a rozšírenie kultúrneho domu	2018-2020	X	X	X		Získanie NFP, zdroje iných finančných mechanizmov, štátna dotácia, vlastné zdroje
2.1.1.3: Rekonštrukcia oplotenia cintorína a Domu smútku	2016-2018	X	X	X		Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie
2.1.1.4: Rekonštrukcia obecného rozhlasu	2016-2018	X	X	X		Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie
2.1.1.5: Výstavba bytového domu	2018-2020	X	X	X		Získanie NFP, zdroje iných finančných mechanizmov, štátna dotácia, vlastné zdroje
2.1.2 Opatrenie: Investície podporujúce lepšiu dopravnú dostupnosť a súvisiacu infraštruktúru						
2.1.2.1: Rekonštrukcia a modernizácia autobusových zastávok	2018-2020	X	X	X		Získanie NFP, zdroje iných finančných mechanizmov, štátna dotácia, vlastné zdroje
2.1.2.2: Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a mostov	2018-2020	X	X	X		Získanie NFP, zdroje iných finančných mechanizmov, štátna dotácia, vlastné zdroje

Akčný plán prioritnej oblasti: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE						
Aktivita	Termín (rok/roky)	Zdroj financovania				Realizácia aktivity viazaná na
		EÚ	SR	Obec	Iné	
3.1.1 Opatrenie: Investície prispievajúce k ochrane životného prostredia						
Aktivita 3.1.1.1: Výstavba ČOV	2016-2018	X	X	X		Získanie NFP, zdroje iných finančných mechanizmov, štátna dotácia, vlastné zdroje
Aktivita 3.1.1.2: Výstavba kanalizácie v časti Roveň	2018-2020	X	X	X		Získanie NFP, zdroje iných finančných mechanizmov, štátna dotácia, vlastné zdroje

7 FINANČNÁ ČASŤ

V zmysle zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov „základom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce, ktorý sa zostavuje na obdobie jedného kalendárneho roka. Postavenie rozpočtu obce, jeho tvorbu a obsah, pravidlá rozpočtového hospodárenia, tvorbu a použitie mimorozpočtových zdrojov, spôsob finančného vyrovnávania medzi obcami, vzťahy k štátnemu rozpočtu a k rozpočtu samosprávneho kraja ustanovuje osobitný zákon. Obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a z ďalších zdrojov, môže na plnenie svojich úloh použiť návratné zdroje financovania a prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, možno obci poskytnúť štátnu dotáciu. Obec si môže na plnenie svojich úloh zriadiť mimorozpočtové peňažné fondy“. (Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov). Pri umiestňovaní investícií bude obec postupovať v súlade so zákonom.

Zdroje financovania budú dopĺňané priebežne počas monitorovacích období.

7.1 Finančný plán

Opatrenie	Aktivita	Termín realizácie projektu	Náklady spolu	Zdroje financovania				
				ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť HOSPODÁRSTVO								
1.1.1 Opatrenie: Investície do sektorov miestnej ekonomiky podporujúce vyššiu výkonnosť hospodárstva	1.1.1.1: Rekonštrukcia protipožiarnej nádrže	2016-2018	200 000,00 €	x	x	x		
	1.1.1.2: Modernizácia futbalového ihriska a výstavba altánku na kultúrne a športové podujatia	2018-2020	30 000,00 €	x	x	x		
	1.1.1.3: Rekonštrukcia detského ihriska	2016-2018	10 000,00 €	x	x	x		
	1.1.1.4: Výstavba miestnych a poľných ciest	2018-2020	200 000,00 €	x	x	x		
Spolu			440 000,00 €	x	x	x		

Opatrenie	Aktivita	Termín realizácie projektu	Náklady spolu	Zdroje financovania				
				ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť SOCIÁLNA								
2.1.2 Opatrenie: Investície podporujúce lepšiu dopravnú dostupnosť a súvisiacu infraštruktúru	2.1.1.1: Zriadenie obecného spoločenského centra	2016-2018	120 000,00 €	x	x	x		
	2.1.1.2: Modernizácia a rozšírenie kultúrneho domu	2018-2020	150 000,00 €	x	x	x		
	2.1.1.3: Rekonštrukcia oplotenia cintorína a Domu smútku	2016-2018	13 000,00 €	x	x	x		

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šandal
na obdobie 2015 - 2023

	2.1.1.4: Rekonštrukcia obecného rozhlasu	2016-2018	15 000,00 €	x	x	x		
	2.1.1.5: Výstavba bytového domu	2018-2020	300 000,00 €	x	x	x		
2.1.2 Opatrenie: Investície podporujúce lepšiu dopravnú dostupnosť a súvisiacu infraštruktúru	2.1.2.1: Rekonštrukcia a modernizácia autobusových zastávok	2018-2020	20 000,00 €	x	x	x		
	2.1.2.2: Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a mostov	2018-2020	100 000,00 €	x	x	x		
Spolu			718 000,00 €	x	x	x		

Opatrenie	Aktivita	Termín realizácie projektu	Náklady spolu EUR	Zdroje financovania				
				ÉÚ	Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Úverové zdroje	Iné
Prioritná oblasť ŽIVOTNĚ PROSTREDIE								
3.1.1 Opatrenie: Investície prispievajúce k ochrane životného prostredia	Aktivita 3.1.1.1: Výstavba ČOV	2016-2018	205 000,00 €	x	x	x		
	Aktivita 3.1.1.2: Výstavba kanalizácie v časti Roveň	2018-2020	120 000,00 €	x	x	x		
Spolu			325 000,00 €	x	x	x		

8 ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce predstavuje strednodobý plánovací dokument.

Predkladaný návrh na aktualizáciu Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Šandal nadväzuje a dopĺňa priority a opatrenia pôvodného PHSR, a to v súlade so zákonom 309/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja.

Výstupom dokumentu bude implementácia environmentálne prijateľných postupov definovaných v dokumente, prioritne podporujúcich využívanie endogénnych zdrojov, zameraných na dosiahnutie zdravého sociálno-ekonomického prostredia, zvýšenie kvality života obyvateľov, zvýšenie atraktivity obce pre jej obyvateľov, podnikateľov, potenciálnych investorov a návštevníkov.

S ohľadom na priame a nepriame vplyvy na životné prostredie budú v rámci realizácie jednotlivých aktivít podporené len environmentálne prijateľné postupy s pozitívnym dopadom na životné prostredie. Rešpektovať budú platnú legislatívu pre ochranu životného prostredia a zdravia a budú podliehať samostatnému posudzovaniu v zmysle zákona 24/2006 Z. z. v platnom znení pri plnom rešpektovaní pripomienok, ktoré vzišli z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie od dotknutých subjektov.

9 POUŽITÉ ZDROJE

1. Štatistický úrad SR
2. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov
3. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov
4. Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z v znení neskorších predpisov
5. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001
6. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014 - 2020
7. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, 2010
8. Stratégia Európa 2020
9. Regionálna integrovaná územná stratégia PSK
10. Operačný program Kvalita životného prostredia na obdobie 2014 - 2020
11. Operačný program Ľudské zdroje
12. Integrovaný regionálny operačný program
13. Program rozvoja vidieka PSK, návrh
14. Koncepcia dopravy vo verejnom záujme pre Prešovský samosprávny kraj, Územná prognóza, zadanie, návrh 2015
15. Koncepcia územného rozvoja Slovenska, 2001
16. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, 2010
17. Politika súdržnosti EÚ pre obdobie 2014 - 2020
18. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
19. Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR
20. Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky
21. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020
22. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
23. Správa o lesnom hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2014 ZELENÁ SPRÁVA
24. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020
25. <http://sluzba.stropkov.sk/vyvoz-odpadu/>

10 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

atď.	a tak ďalej
č.	číslo
CLLD	Miestny rozvoj vedený komunitou
ČOV	čistiareň odpadových vôd
DPH	daň z pridanej hodnoty
EAO	ekonomicky aktívne obyvateľstvo
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EK	Európska komisia
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ES	Európske spoločenstvá
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
EO	ekvivalent obyvateľov
EZ	environmentálna záťaž
FO	fyzická osoba
gr.k.	gréckokatolícky
ha	hektár
HDP	hrubý domáci produkt
CHVÚ	chránené vtáčie územie
IROP	Integrovaný regionálny operačný program 2014 - 2020
IT	informačné technológie
km	kilometer
ks	kus
MAS	Miestna akčná skupina
max.	maximálne
min.	minimálne
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MSP	malé a stredné podniky
MŠ	materská škola
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
MWt	megawatt

napr.	napríklad
NATURA 2000	sústava chránených území členských krajín Európskej únie
NFP	nenávratný finančný príspevok
NN	nízke napätie
n.o.	nezisková organizácia
NPR	národná prírodná rezervácia
NSRV	Národná sieť rozvoja vidieka
o.z.	občianske združenie
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
OZE	obnoviteľné zdroje energie
PMO	pamiatkový objekt
PO	právnická osoba
PRV	Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2014 - 2020
resp.	respektíve
RIÚS	Regionálna integrovaná územná stratégia
ROEP	register obnovennej evidencie pozemkov
SHR	samostatne hospodáriaci roľníci
SK	Slovensko
SK NACE	štatistická klasifikácia ekonomických činností
SODB 2011	Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov 2011
SŠ	stredná škola
SR	Slovenská republika
STL	strednotlaký plynovod
ŠR	štátny rozpočet
TKO	tuhý komunálny odpad
TTP	trvalé trávne porasty
UIPŠ	Ústav informácií a prognóz školstva
ÚZPF	Ústredný zoznam pamiatkového fondu
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
VTL	vysokotlaký plynovod
VÚC	vyšší územný celok
Z. z.	Zbierka zákonov
ŽoNFP	žiadosť o nenávratný finančný príspevok